

MAGYARL

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLO NYOMDA R.-T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Fórum

Ismét megszakadnak a tokiói angol-japán tárgyalások

Az angol kormány nem hajlandó a tiencsini negyedre vonatkozó japán gazdasági követeléseket teljesíteni. A japánellenes kínai bankok működését akarják a japánok megszüntetni

Tokióból jelentik: Craigie angol nagykövét és Kato rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter pénteken hosszabb megbeszélést folytatótt. Japán hivatalos forrásból szerzett értesülés szerint Craigie álláspontja a következő:

— Az angol kormány célja a tiencsini rend fenntartására és a rendőrségre vonatkozó egyezmény haladéktalan aláírása, miután a közösen megállapított szöveg már csak aláírásra vár. Ami a tiencsini angol negyed gazdasági magatartásának a japán kívánalmakhoz való alkalmazkodását illeti, London elvben elismeri ennek a szükségét, de a gyakorlati kivétel tekintetében az angol álláspont nem egyezik a japán követeléssel. A japán követelés különösen arra vonatkozik, hogy a csungkingi kínai kormány pénze kifiltassék az angol negyedből s hogy a csungkingi pénzekkel dolgozó kínai bankok ezüstkészletüket szolgáltatassák ki a japánbarát kínai bankoknak. E két követelés dolgában a kilenchtalmi egyezmény folytán

az angol kormánynak Párizsszal és Washingtonnal is kell tárgyalnia s ezek a tárgyalások még nem fejeződtek be.

Erre Kato japán követ felelete az volt, hogy a japán kormány méltányolja ugyan a kínai pénz forgalmának általános szabályozására irányuló angol szándékot, de a tiencsini ügyben a rendőrségi és gazdasági kérdéseket nem lehet egymástól szétválasztani, tehát a rendőri ügyekre vonatkozó megegyezés még nem elegendő. Kato e tárgyalásokról beszámolt a külügyminiszternek.

A japán hadsereg képviselői a Kato-Craigie tanácskozás befejezése után megbeszélést folytattak és megállapodtak abban, hogy komolyan figyelmeztetik Angliát arra a felelősségre, mely a tárgyalások megszakítása esetén reá hárul. Kato követ a Craigievel folytatott újabb megbeszélés során közölte az angol nagykövettel a japán hadsereg képviselőinek figyelmeztetését.

Az angol nagykövét átadta kormánya megtagadó jegyzékét.

A japán miniszterelnök kihallgatásra jelentkezett a császárnál

Tokióból jelentik: Az angol-japán viszonyban nagyfontosságú fordulat állott be. Craigie angol nagykövét ugyanis pénteken jegyzékét nyújtott át Kato japán meghatalmazott miniszternek. Ebben a jegyzékben az angol kormány azt a megállapítást teszi, hogy minden tárgyalás a tiencsini gazdasági és pénzügyi kérdésben mindaddig céltalan, míg az csupán Japánra és Angliára vonatkozik, mert Anglia ragaszkodik ahhoz, hogy a kilenchtalmi egyezmény alapján érdekelt államokat is bevonják a tárgyalásokba.

Az angol jegyzék átvétele után Kato követ azonnal Arita külügyminiszterhez ment, aki később jelentést tett a miniszterelnöknek. Hiranuma miniszterelnök az eseményekre való tekintettel elállott attól a tervétől, hogy szabadságra megy és azonnal kihallgatásra jelentkezett a császárnál.

Az angol jegyzék híre élénk feltűnést keltett Párizsban és Newyorkban. Jólértesült körökben az a vélemény alakult ki, hogy az angol-japán tárgyalások folytatására ezeketán aligha fog újra sor kerülni.

A magyar külügyminiszter Németországból Rómába utazott

Erintkezésbe lépett Ciano külügyminiszterrel és Musolini miniszterelnökkel. — A francia sajtó nagy érdeklődése az utazás iránt

Rómából jelentik: Csáky István gróf, magyarországi külügyminiszter a német birodalmi kormány által rendelkezésére bocsátott repülőgépen, amelyet maga vezetett, péntek délután 4 órakor Rómába érkezett. A külügyminiszter megérkezése után azonnal Ciano külügyminiszterhez ment, majd vele együtt felkereste Mussolinit. Csáky István szabadságának második felét Olaszországban tölti.

Párizsból jelentik: A francia lapokat még mindig élénken foglalkoztatja Csáky István gróf magyar külügyminiszter utazása s ezzel kapcsolatban tovább folynak azok a föltevésék, hogy Magyarország függetlensége fenyegetett állapotban van. A Justice című francia lap szerint a nyugati nagyhatalmak kötelessége, hogy adják tudtára a világnak: Magyarországnak szabad és független államnak kell maradnia.

Szakmai szervezések

Irta: Árvay Árpád

A nyári szünetre küldött parlament elé, szétosztása előtt, még egy igen fontos törvénytervezetet terjesztett be a kormány. A javaslat „a céhek elismeréséről, a céhek Nemzeti Tanácsának létesítéséről és a Szakkamarák felállításáról” szól és a képviselők azzal az utasítással kapták kézhez, hogy szüneti idejükben tanulmányozzák a törvényjavaslatot. A kormánynak ugyanis az volt az elképzelése, hogy a képviselőház bizottságai a szüneti időben is tartssanak üléseket és ezeken vitassák meg az előkészületben levő törvényjavaslatokat. A javaslatok ilyenformán való szakszerű megvitatása kétféle célt is szolgálhat: elsősorban időnyerés a képviselőház számára, ha a kormány az előterjesztett javaslatokat a nyár folyamán már tárgyalási állapotba előkészített a különböző bizottságokkal, másodsorban pedig megadja az előzetes parlamenti ellenőrzést arra az esetre, ha az uralkodó a tervezetek valamelyikét alkotmány szerinti jogánál fogva rendeleti úton kívánná életbeléptetni.

Igy tehát még nem lehet tudni, hogy a szakmai szervezkedésről szóló új javaslat milyen formában válik törvénné s ezért bír nagy jelentőséggel, hogy törvénné válása előtt nemcsak tanulmányozható az érdekeltek által, hanem a parlamenti bizottságokban részvevő képviselők útján megvitatható is. A Magyar Népközösség felismerte ennek a lehetőségnek a nagy jelentőségét és a törvényjavaslatot magyar nyelvre fordíttatta, amit azután az ország jelentősebb napilapjaiban közölték is. De ezen túlmenően a Népközösség Iparos Szakosztálya országrészünk magyar iparosainak legszélesebb rétegéhez eljuttatta a javaslat fordítását és azt kérte, hogy vegyék azt mindenütt beható tanulmányozás alá. Az érintett iparosoknak így módjukban áll, hogy az új szakmai szervezkedés tekintetében véleményüket nyilváníthassák. Közölhetik képviselőjükkel, mit találnak helyesnek és mit kifogásolnak a törvényjavaslatban s így a magyar iparosársadalom kívánságai a legilletékesebb helyre, a parlamenti bizottság elé is eljutnak.

Az eddig már megnyilvánult iparosvélemények sok érdekes és figyelemreméltó szempontot világítanak meg. Elsősorban is azt kifogásolja az iparosság, hogy a törvényjavaslat erős központosítási törekvések jegyében készült s ez kizárja az erdélyi részekben az iparos egyesületek (ipartestületek) által élvezett önkormányzat lehetőségeit. A kifogás érthető és a ma élő iparosnemzedék beállítottságában lényeges magyarozatát. Az ipartestületek valóban mentőváraik voltak az önkormányzati törekvéseknek és autonóm módon intézték az iparosság szakmai ügyeit. Ez bizonyos öntudatot és erőt hozott minden ipartestületi tag számára azáltal, hogy részt kapott saját ügyeinek intézésében.

Az új rendszerű szakmai szervezkedést ugyan a törvényhozó is azúrlól felelele való felépítésében hozza javaslatba, midőn úgy rendelkezik, hogy a négy osztályba sorozott cseh közös céh-szövetségeket hozzon létre s ezek pedig a céhek tanácsát alkossák meg, amely legfelsőfokon a minisztertanácstól függ. Hasonló szerkezeten épülnek fel a szakkamarák is, melyeknek négy osztálya a szakkamarák szövetségeiben s ezek pedig a szakkamarák tanácsában fejlődik tovább, hogy végül is a legfel-

isánál tehát csak a képzés legyen mérv-
s ne az, hogy az illetőnek módja van-e rá
nincs, hogy műhelyben segédekkel dol-
gasson.

Már most, ha a céheknek a kívánságnak
szemeltartásával meg kell, akkor hatás-
t és működési teret is számukra bizto-
sítani. Az a hatáskör, amelyet a javaslat mai for-
májában nyújt, nem elégíti ki az iparostár-
sadalmat. Ki kell szélesíteni a céhek hatás-
körét azzal, hogy képzési és inasszerződte-
lési joggal bírhassanak, a különböző állami intéz-
ményekhez és hatóságokhoz delegált tagjaikat
pedig az illető bizottságok tagjaival egyenlő
jogokkal kell felruházni. Szerepet kell juttatni
továbbá a céheknek abban is, hogy állami hitel-
nyújtások esetén véleményező szervként mű-
ködjenek s így az arra szoruló és érdemes tagok
talpraállítására érdekében közreműködjenek. Mind-
ezeknek a törvénybe való beiktatása fontos ál-
lamérdek is volna, mert egyrészt az állami hiva-
taltali apparátus munkájának megkönnyítését
eredményezné, másrészt pedig az iparosság
cselekvési készségének szöhoz juttatása révén
hozzájárulna az új szervezeti rendszer köny-
nyebb és gyorsabb megszoktatásához.

Nemzetiségre való tekintet nélkül minden
iparos egyöntetű kívánsága lehet az új törvény-
javaslattal szemben az is, hogy életbeléptetése
esetén ne szolgáljon a bürokrácia és a már
meglévő hivatalnoki kar duzzasztására. Ebből
csak újabb terhek származnának az államra és

az iparosságra egyaránt. Viszont a magyar ipa-
rostársadalomnak különleges helyzetéből fakadó
kívánsága az, vegyék bele a törvénybe a
kisebbségi nyelv használati jogát is, amiről a
jelenlegi javaslatban egyetlen szó sincsen. Az
1938. augusztus 4-iki minisztertanácsi jegyző-
könyv ugyan, amely a kisebbségi jogszolgá-
latot szabályozza, általánosan intézkedik a
népkisebbségek nyelvhasználatáról, de a jövő-
ben elkerülendő félreértések megelőzését je-
lentené, ha a törvényjavaslatot egy olyan pont-
tal is kiegészítenék, amely a céhek és szakmai
kamarák keretében a népkisebbségek által la-
kított területeken az anyanyelv használatának
jogát beiktatná.

A magyar népkisebbségi törvényhozók,
akik ennek a fontos törvényjavaslathoz a dol-
gában oly készségesen fordultak véleményért
és tanácsért az érdekelt iparostársadalomhoz,
bizonyára sajátmaguk is érzik ezeknek az óha-
joknak a jogosságát. Épp ezért nem lesz nehéz
magukéva tenniük és teljes súllyal képvisel-
niük azt a néhány elvi jelentőségű óhajot, amit
az iparosság körében megnyilvánult vélemé-
nyek alapján foglaltunk össze. A kormányzat-
nak pedig csak könnyebbéségre szolgál, ha az
óhajokat ismeri, mert hisz sokkal állandóbb,
maradandóbb és hathatósabb az a törvény, ami
az érdekelt rétegek kívánságainak ismeretében
s azok figyelembevételével készül, mint az
olyan, amelynek a négy fal között kieszt
elmélet a szülőanya.

A motorosjárművek vezetői augusztus 31-ig jelentkezhetnek igazolványaik látamozására

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar tudó-
mására hozza a motorerőre berendezett járművek
vezetésére jogosító igazolványok birtokosainak,
urvezetőiknek és hivatásosoknak egyaránt, akik
még nem jelentkeztek a hadkiegészítő parancs-
nokságon engedélyeik látamoztatására, hogy a
jelentkezésre augusztus 31-ig bezárólag adtak
utolsó határidőt. Minden igazolványtulajdonos
köteles jelentkezni, akár teljesített már katonai
szolgálatot, akár nem. A jelentkezés annál a had-
kiegészítő parancsnokságnál történik, amelynek
körzetében az illető jelenleg lakik, minden nap
előlelt 8 órától 1-ig és délután 5 órától 8-ig,

vasár- és ünnepnap kivételével, amikor csak déli
előlt 8 órától 1-ig látamoznak. — Azok, akik tel-
jesítették katonai szolgálatot, magukkal hozzák
katonai szolgálatukat igazoló könyvecskéjüket is
(livret), akik pedig nem teljesítették katonai szol-
gálatot, felmutatják azokat az iratokat, amelyek
ezt a tényt indokolják. A belügyminiszter 1938
július 8-iki, 12944. számú rendelete értelmében
azok a vezetők igazolványok, amelyek 1939 szeptem-
ber 1-én túl a hadkiegészítő parancsnokság
látamozása nélkül maradnak, elvesztik érve-
nyességüket.

Szakkamarák

Az alulról felfelé épülő szakmai szerveze-
tek csúcán tehát a központosító és egyedül
irányító kormány áll. Iparosainknak látniok
kell, hogy az új alkotmányos rend az önkor-
mányzati elv helyébe a testületi rendszert ve-
zette be, amely az egységes irányítás érdekében
eleve kizár minden külön törekvést és egyellen,
magasabb irányítás alá helyezi nemcsak a köz-
igazgatást, hanem a gazdasági életet is. Iparos-
aink önkormányzati elgondolásai tehát az új
rendben eredményre nem vezethetnek. Ehelyett
a jelenlegi keretben való elhelyezkedés lehetősé-
geit kell megkeresni úgy, hogy a magyar
iparosság minden érdeke megvédelmezést
nyerjen.

Itt azután sor kerülhet a kisiparosság
egyik sérelmének orvoslására azzal, ha a „kéz-
műves“ és a „kisiparos“ kifejezések közötti kül-
önbözetet megszüntetik. Ez a kettő ugyanis az
erdélyrészi iparosság véleménye és felfogása
szerint egy fogalmat jelent. Épp ezért sérelem
érte az iparost már akkor is, midőn a választói
névjegyzékek összeállítására alkalmával a
kisiparosokat alkalmazottakkal együtt a „mun-
kacsoportba“ osztották be, holott az önálló ipa-
ros és a fizikai munkás érdekei merőben eltér-
nek egymástól. Az erdélyrészi elölth érthet-
len megkülönböztetés helyett az iparosság azt
kívánja a javaslatba bevetetni, hogy a céhek-
nek minden olyan iparos tagja lehessen, aki
mesterművel rendelkezik. A céhtagság el-

Párjanincs citerás

Irtó: Számadó Ernő

Ezt a himbót a békési nagy sík
pusztán találtam és az én szívemben
nyílt meserőzsavá. Halhatatlan nagy
művész a magyar nép. Nagy élet-
igazságokat mond el ékes mesékben s
akinek füle van hallásra, az hallja.
Akinek nincs, az a mese ruhájában
is tud gyönyörködni. Meg kell mon-
danom, hogy a népmese semmiképp
nem gyermekese. Fejnőttek
mondják egymásnak sutmelegű téli
estéken, mikor kukoricásuskót fon a
család vagy pereg a rokka. Népre-
gény vagy ehhez hasonló műfaj
nincs. Életigazságok vagy akár tra-
gédiák elmondásához elég egy har-
matos mese vagy néhány soros balla-
da. A magyar nép fantáziája színes
és nagyvonalú. Remekműveket alkot,
csak legyen, aki meggyűjtse és be-
fogadja. Ime egy félig ballada, félig
mese, melynek gyökerei a főkete bé-
kési földbe fogódnak.

Messze az ibolyaszínű Biharhegyek alján, hol a
három Körös hajtja a tizenhárom csodamalmot me-
sét muzsikáló délibátonyok árnyékában, még a
feljebbvaló üdőkben élt egy szilajbojtár. Birkát ter-
relgetett a Sárrét aranyos nádrengetegétől Bihar-
erdőig. Kint élt éjten, napon az Isten ölén. Kis-
fattyúkorá óta hallgatta a harmat hajnali dalát és
pásztorüzü estéken a csillagok meséit. Addig, ad-
dig, míg egyszer — ki hiszi, ki nem — kibokrátad-
zott a szíve.

Egy barkahullató tavasi naphullatkor fehér
nyírfából citerát fariskált. Tollat hullattak hozzá
a nádmadarak. Nótát meg álmodtak hozzá csokros-
tól a tavirózsis szigetek, meg az aranyarcú puszták.

Pásztorok, birkák, csudálták a bojtárt:
— Akkurátusan veri.
— Még ilyet nem hallottunk.

— Hát nem...
És bólogtattak.
Verte, verdeste a citera lelkét a bojtár. Csak
úgy találokma.

Madarak röppentek fel a citera szívéből.
Gyöngyszavú, nótástorkú rigók, csizék, pacsírták,
csattogányok.

Zengőszavú, rengeteg erdők zúgatták fel sza-
vukat. Csurgószájú őzikék kurrogatok csengő pata-
kok partján. Vadult méneselek vágattak az ég pusztá
csillagtüzei alatt.

Csoda kelt, mese kelt a hurokból...
Ajultan és csodaverten ejtette el kezét a boj-
tár.

És egyszer gondolt egyet.
Befordult a cserénybe.
Számadója elé állt:
— Mondok, én elmegyek.
— Hová, te?
— Világá.
— Minek?
— Végére járok a legislegszebb nótáknak.
— Hát nem tudod még?
— Nem.
— Hát oszt elmegyek?
— El.
— Hát járj szerencsével.
— Isten veled.
— Véled is.

Szűre alá kapta a zeneszerszámát és elindult.
Kutorgott, bandukolt hét falon, hét határon, míg
egyszer — ki hiszi, ki nem — beléért a délibáthba.

Nem minden emberfiának áll meg a délibáth.
De varázsló volt a párjanincs citerás. Elékapta pen-
getőjét és úgy danolt a nyírfacitera lelkén, hogy
hővé vált a száztornyú tündérország.

Megy, menegét befelé a naprúbtos álomba.
Egyenest az Uristen falujába. Az Uristen a Szer-
utóban lakott aranytornács nagy házban.

Beköszön illő tisztességgel a legény.
Azután elmondja, ott sebtiben az üstökölja
alatt, hogyhát nagyságos Istenuram ajáratban vol-

nék, hogyhátég a kerekgyvilág legislegszebb nótá-
ját megkérjen Kigyelmedtől.

— Mán hogy értőlem? — kérdi jóságosan az
Istenúr.

— Igenis instálom. A legislegszebb nótát sze-
retném tudni.

— Nem a te eszedhez való az — simogatja
meg hétsinges szakállát az Istenúr. — Földi halandó
nem hallhatja meg, nem láthatja meg a legszebbet,
hacsak nem sohanapján. Az pedig soká lesz. Alig
hiszem, hogy megéred.

— Nem?

— Hogy hallod... — így az Istenúr.

— Mán megengedjen, de én innét addig el
nem megyek, míg nem hallottam, meg nem tudom.
Nem azért koptattam majd térdig a lábam — erős-
kodik a legény.

Hiába volt az Istenúr minden jóakarata. A le-
gény csak kötötte magát.

— Hát jól von — hagyta rá az Istenúr meg-
szontyolodva. — Javadat akartam világeletemben.
Nem hajtasz rám. Hát jól van, jól van. Vess ma-
gadra.

Betessélte hát a legényt a tiszta szobába.

Azután szép csendesén lekasztotta a sut mel-
lől csillagos citeráját. Oszt elékotort az asztalfióból
két gyönyörű csodamadártollat. Lecsipett a zászló-
jából. Akkurátosan meghegyezte. Rátékintett a
szépbolond legényre, úgyhogy tán még csillag is
hullott a szeméből.

Aztán belécsapott a hurokba.

Jaj, megreccsentek az egek gerendái, ajaj,
egyetlen itéletessépp sejhajra bomlott a világ!...
A legény felugrott.

Lajbijához vágja a kezét a szíve táján.

Aztán se szó, se beszéd — elvágódik hőtán.
— Ugy lelték meg a békési szilajlak túl a be-
tyáruiton, hermadik nap hajnaltájban.

Igaz is volt, nem is volt. Magam is ott voltam,
ahol mesélték, Aranyoszemű Kondoros-pusztán
húsbajtár keromban.

Aki nem hiszi, járjon utána.

A Romániai Magyar Népközösség emlékiratai a kormányhoz az állampolgársági törvény végrehajtása és a közigazgatási választások ügyében

Bánffy Miklós és dr. Szász Pál szenátorok kihallgatáson voltak a miniszterelnöknél

Kolozsvár. Saját tud. A Romániai Magyar Népközösség kolozsvári központi irodája Bánffy Miklós és dr. Szász Pál szenátoroknak bucarestii útjával és Armand Calinescu miniszterelnöknél tett kihallgatásukkal kapcsolatban a következő közleményt tette közzé:

— Az utóbbi idő kisebbségpolitikai vonatkozású eseményei szükségessé tették, hogy a magyarság vezetői érintkezést keressenek a kormány felelős tényezőivel. Ennek következtében az elmúlt nap folyamán Bánffy Miklós és Szász Pál szenátorok együttes kihallgatáson jelentek meg Armand Calinescu miniszterelnöknél. A megbeszélések során részletesen ismertettük népünk mai helyzetét és az ebből folyó jogos kívánásokat. Az 1939. július 27-én megjelent állampolgársági törvénnyel kapcsolatban emlékiratot nyújtottak át, amelyben kifejtették, hogy a törvényt magyarázó igazságügyi miniszteri rendelet nem egyezik a törvény határozott intézkedéseivel és szellemével. Kérték a miniszterelnököt, hogy a kormány az ügy érdekében haladéktalanul tegye meg a szükséges intézkedéseket és módosítsa a kérdéses rendeletet. Ezt az alkalmat felhasználták arra is, hogy elismerésüket nyilvánítsák a törvény megjelentetéséért, — amelynek gyakorlati jelentősége azonban természetesen a végrehajtás módoszatától függ. A kormányelnök nagy figyelemmel tanulmányozta az emlékiratot és válaszában kijelentette, hogy rövidesen intézkedik a rendelet módosítása érdekében és az igazságügyi miniszteri utasítások a törvény rendelkezéseit és szellemét fogják követni. A másik emlékiratban a magyarság vezetői azt javasolták, hogy népünk a közigazgatási választásokban a nemzetiségi arányszám alapján vegyen részt, amely természetes igényünk. Ugy a kormányelnök, mint a szakminiszterek magukévá tették a javaslatot, amit majd részletes tárgyalások fognak követni. A kormányelnökkel és a szakminiszterekkel folytatott tárgyalás egyébként azt a benyomást keltette, hogy okunk van az elterjesztett kérdések kedvező megoldásában binni. *A Romániai Magyar Népközösség.*

Folyamodás az állampolgársági bizonyítvány hiánya miatt megszüntetett nyugdíjak újra folyósításáért.

Kolozsvárról jelentik: A Népközösség vezetői

sége különös súlyt helyez arra, hogy az állampolgársági bizonyítványok hiányában megszüntetett nyugdíjfolyósításokat a kormányzat mielőbb teljesítse. E célból már ezideig is számtalan esetben járt el az illetékes helyeken. Az új állampolgársági törvényre való hivatkozással, mely lehetőséget

biztosít az irányú jogszabályok megszüntetésére, beadvánnyal fordult a kormányhoz, valamint a kolozsvári királyi helytartósághoz, hogy addig is míg a honosítási eljárás befejezést nyer, folyósítsák a nyugdíjakat. Kérését az alábbi 106.988. sz. 1936 november 26-án kelt igazságügyminiszteri rendeletre alapozza:

„4501—939. sz. beadványára van szerencsém közölni, hogy a csatolt területeken az állampolgársági listából kimaradt olyan egyéneknek, akik a nyugdíjintézet tagjai voltak, továbbra is folyósítani lehet a nyugdíjakat, amennyiben kimaradásukat, valamint törvényes jogaikat az illetékes közigazgatási hatóságok részéről igazolni tudják. Magától értetődő, hogy ez a bizonyítvány semmi egyébre jogot nem szolgáltat, mint a nyugdíj kifizetésére. *Djuvara s. k. miniszter, Dumitrescu s. k. igazgató.*”

Az ügygel kapcsolatban azóta nem jelent meg más rendelkezés. A kérdés kedvező elintézése tehát most kizárólag attól függ, hogy a mostani kormány is a fentebb idézett miniszteri leirat állapontjára helyezkedjék.

Négyszázharminc millió frank francia kölcsön Lengyelországnak

A kölcsönösszeg erejéig a lengyeleknek franciaországi hadiszert kell vásárolniuk. — Párizsban és Varsóban aláírták a kölcsönszerződést

Varsóból jelentik: Pénteken Párizsban aláírták azt az egyezményt, mely szerint Franciaország 430 millió frank kölcsönt bocsát Lengyelországnak a kölcsönösszeg erejéig Lengyelország nemzetvédelmi anyagot vá-

sárol Franciaországban. Az egyezményt rövid tanácskozás után, a baráti együttműködés légkörében írták alá. Ugyanakkor Beck lengyel külügyminiszter a varsói francia nagykövetet fogadta.

A berlini és a római francia nagykövek közléseket tettek a német és olasz külügyminisztériumban a Lengyelország javára vállalt kötelezettségek föltétlen teljesítéséről

Párizsból jelentik: A párizsi estilapok szerint *Coulondre* berlini francia nagykövet ismételt megjelent *Weitzsäcker* német külügyi államtitkárnál és határozottan leszögezte Franciaország álláspontját a danzigi kérdésben. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy Franciaország Lengyelországgal szemben vállalt kötelezettségének feltétlenül eleget fog tenni.

A párizsi lapok szerint ugyanezt közölte *François Poncet* római francia nagykövet is

Ciano olasz külügyminiszterrel.

Burckhardt jelentése a Hitler vezérrel folytat megbeszélésről.

Danzigból jelentik: *Burckhardt* népszövetségi főbiztos, Lengyelország danzigi képviselője útján beszámolt a Hitlerrel folytatott megbeszéléséről.

Zászlóavatási ünnep Danzigban.

Danzigból jelentik: *Forster* körzetvezető a rohamcsapat-különítmény zászlóavatási ünnepén beszédet mondott. Beszéde során kifejtette, hogy Lengyelország immár támadóvá változott. Önvédelemlről kell gondoskodni, hogy Danzig lakossága ne álljon védtelenül. A rohamcsapat tagjai — úgymond — rövid idő alatt katonák lettek.

Forster ezután mint *Hitler* vezér képviselője, átadta *Gölze* parancsnoknak a horogkeresztrel díszített zászlót, azzal az utasítással, hogy azt fennen hordozza.

Új híd Danzig és Keletporoszország között.

Danzigból jelentik: Danzig és Keletporoszország gazdasági kapcsolatainak szélesebbé tétele érdekében a Visztulán új híd építettek. A híd szombaton adták át a forgalomnak.

Az angol-lengyel szövetségi szerződés kiegészítése az angol-francia-török szövetségi rendszernek.

Londonból jelentik: Az angol-lengyel szövetségi szerződés aláírása után aláírják a háromoldalú segélynyújtási egyezményt Anglia, Franciaország és Törökország között. Az előkészületek folyamatban vannak.

A lapok szerint nyomban azután, hogy az angol-lengyel szerződést aláírják, sor kerülhet a hármas segélynyújtási egyezmény aláírására. *Rüsdli Aras* londoni török nagykövet az angol külügyminiszter legutóbbi londoni tartózkodása során ismételt megjelent a külügyi hivatalban és már megbeszélte a szerződés szövegét.

Ma üli meg Magyarország első szent királyának, Szent Istvánnak az ünnepét. Ezen a napon tartják meg fényes keretek között a hagyományos körmenetet, amelyen a szent király épségben maradt jobbát hordozzák körül. Képünk az ünnepélyes körmenet egy részletét mutatja a Szentjélel.

Hozzászólás egy turista gondolataihoz

— Dr Takács József cikke a „Brassói Turista“-ban —

Nagyon életrevaló gondolat volt a „Brassói Turista“ újból való megjelentetése. A turisták tisztelőreméltó egyesülete olyan nagy buzgósággal mélyed el az intézményes természetjárás, barangolás művészetében, hogy feltétlenül rászorulnak a folyóirat feszültséget levezető hasábjaira. Annyi sok szépet lát a turista, annyi csodálkozás gyülemlik fel a lelkében, hogy sokszor robbanásig feszül benne az elmondás vágya. Ilyenkor nagyon jó szolgálatakat tesz a házi szócső, jelen esetben a Brassói Turista.

Jó az aztán még egyébre is. A turisták társadalmi szervezett, rendezett egyesületi életet él. Már pedig minden valamire való szervezett társadalomnak szükség van a szócsőre, amely híreit közli, eszméit terjeszti és fenntartja a kapcsolatot az egyesület tagjai között. Mindeme célok könnyen elérhetőek és megvalósíthatók a Brassói Turistában is.

Azonban vigyáznunk kell. „Új szelek nyögegitik“ ugyan a brassói turistaság fáját — jelenti az előszó — ám ez az új szél legyen egészséges, tisztító és üdítő hatású. Ne pedig miázmákat, port és szemetet hordozó. A természetjárás gondolatának a terjesztői vessenek számot az új idővel, az új idők sürgető parancsaival és ne ragadtassák magukat olyan tulzásokra, amelyek többet árthatnak népünknek, mint amennyit a legnemesebb természetjárás használhatna.

A Brassói Turista első számának hasábjain, az előszó után, dr Takács József értekezik a természetjárás értelméről. Számbeveszi a természetjárás sokféle hasznát, a testre és lélekre gyakorolt sokoldalú, felemelő, építő hatását. Egyetértünk vele a testet és lelket nemesítő hatásokról leírásában. Egyetértünk vele fejtegetésének harmadik pontjában is, amikor „a turistaságnak a szellemi vagy tudományos kultúrához való viszonyát mellőzi, mert úgyszólván semmit sem értek ezekhez.“ Amikor aztán eléri a fejtegetésének legkényesebb pontjához, a legfensőbb kultúrához: a lelki illetve vallási kultúrához, „akkor hirtelen megszakad a hozzá nem értés szerény és következetes beismerése és a turista nekilát a hit, vallás és az egyház fogalmának a „tisztázásához“. Elsősorban teljesen felesleges volt ez a tisztázás, mert ez a kis elméleti turistáskodás igazán nem kívánta meg. Van benne egy kis tudálékosság, egy kis természetimádás, egy kis irodalmiaskodás, egy kis híg lére eresztett vallásos érzékenység. A teológia igazán kimaradhatott volna belőle. De ha már valaki fogalmakat akar tisztázni, akkor jobb híján vegye elő a lexikonokat. Különösen akkor, amikor szakismertekről van szó. Mert az bizonyos, hogy a teológia fogalmainak tisztázása mégis csak szaktudást igényel. A fél évszázados Pallas is jobban tisztázta volna ezeket a fogalmakat, mint a nagyon is szubjektív elgondolás. Itt van például a hit fogalmának a tisztázása: „A hit alatt értjük azt a kivétel nélkül minden emberben élő lelki jelenséget, amely a Nagy Mindenható, az Isten fogalmának megfejtésére, elérésére és a vele való egyensúlyra törekszik.“ En nem vitatom azt, hogy ennek a fogalmazásnak a kidolgozása nem találna értelmet egy ilyen meghatározásban. De hogy nem fogalomtisztázás, az bizonyos.

A hitvédelemmel sem áll különben ez a tisztázás. „Az egyháztörténelem tanítása szerint nem élt a földkerekségen sehol olyan nép, bármennyire vad, — sőt állati sorban élő törzs is az — amelynél a hit — bármilyen kezdetleges vallási formában ne mutatkozott volna.“ Megnyugtathatunk mindenkiket, hogy az egyháztörténelem nem tanít ilyesmit. A természetnépek és „állati sorban élő törzsek“ vallásos hitével más tudományág foglalkozik.

A hit genezisét is huszárúgással intézi el. „Miután pedig a végokok titkát a világ legnagyobb bölcselőjének, Kantnak úgyis nem sikerült megfejtenie, mint a polinéziai majomembernek, nem maradt más megoldás, mint lelki életünk örök egyensúlyozója: a hit.“

Mindaz idáig nem érdemelte volna meg, hogy külön foglalkozunk vele. A dilettánsokat ugyanis sohasem lehet megcáfolni, egyébként pedig éppen a többi dilettánsok intézik el a legjobban. A vallás kérdéseiben majdnem mindenki hivatottnak érzi magát a legkényesebb fogalmak „tisztázására“

is, azért bizonyára nem fognak belenyugodni a fenti „tisztázásokba“ sem.

Sokkal súlyosabb bírálat alá esik a fejtegetésből levont végkövetkeztetés. Ime álljon itt okulás céljából: „Nyilvánvaló tehát mindezek alapján, hogy mi turisták, akik jórészt „A templomba vasárnap se megyünk“, azért Istenfélő, vallásos, hívő lelkek vagyunk... Hiszen vallásaink tanítása szerint: Isten mindenütt jelen van és egyformán mutatkozik a Nagy Természetben mindenkinek.“

Hát ezzel, hogy a turisták még vasárnap sem mennek a templomba, igazán nem lett volna szabad dicsekedni. Nézzenek csak szét a turisták a nagy világban, hiszen szemük hozzászólt a tág láthatárokhoz és vegyék észre, hogy milyen nagy erkölcsi válságban fetreng az emberiség. Nézzenek szét a magunk világában. Nem is utalok másra csak az ideai katolikus nagygyűlés eseményeire. A gyermekkel és a gyermekben keresztül népünk sorsával és jövőjével foglalkozott ez a nagygyűlés Mindenkinek észre kell vennie, hogy tulajdonképpen mi is erkölcsi válsággal küzdünk. Ilyen idő-

* A kövér ember alakja ismét karcsu lehet, ha hosszabb időn át reggel éhgyomorral és este egy-egypohár „Ferenc József“ keserűvizet iszik.

ben azzal kérkedni, hogy „még vasárnap sem megyünk templomba“, legalább is nagyfokú könnyelműség, ha nem lelkiismeretlenség. Tudjuk azt, hogy az Egyház mily hősies erőfeszítéssel igyekszik az emberek lelkéhez férkőzni, hogy helyreállítsa a szinte végzetesen megbomlott erkölcsi egyensúlyt. Tudjuk azt is, hogy a vasárnapi szentmisehallgatás parancsa a katolikusokat súlyos bűn terhe alatt kötelezi. Azt is tudjuk, hogy az Egyház megérti az idők parancsát és a leghorábban elindult turistáknak is lehetővé teszi a szentmisehallgatást. Táborozásoknál és hosszabb túrák alkalmával tábori szentmisével teszi lehetővé a parancs megtartását.

Nem értjük tehát, hogy mire való volt a népdalos fenegyerekeskedés. A katolikusok számára a vasárnapi szentmise parancsa egy egész világgal fontosabb, mint a turista széplékek lírai ömlengése és öngazolása. Ha valaki önmaga számára ilyen lelkiületet tud kialakítani, ám legyen. Lelke rajta. Azt azonban tudomásul kell vennie, hogy egy kis természetimádással felhígított bölcselkedéssel még nem oldottak meg soha általános erkölcsi válságot. Az út, amelyről fejtegetése végén beszél, nem „felfelé vezető út és nem is nemesíti a lelket“. Ilyen szelek ne „nyögessék többet“ népünk nagyon is megtépzott életfáját.

POLYAK ISTVAN.

Józseffalváraért

Tegnap, augusztus 18-iki lapszámunkban a hátszegi Római Katolikus Oltáregylet gyűjtésé-
ként lenyugtázott 1595 lei részletezése:

Hátszegi (Hunyad megye) Római Katolikus Oltáregylet gyűjtése:

Antalfy Károly plébános	100
Fekete Károlyné	60
Meskó Jánosné	50
Vots Dezső	50
Dr Pietsch Béla	50
Tornya Gyuláné	100
Wilczek Regina	100
Pagogna Emilné	50
N. N.	200
Wilde Kálmán mérnök	100
Bernad Zoltán kereskedő	50
Dr Fodor Andrásné	100
Fekete Károly ny. főszolgabíró	100
Római katolikus fiuk gyűjtése	115
Kunert Imre ny. jegyző	20
Hirsch Henrik bankpénztáros	50
Ludig Pál kereskedő	50
N. N.	50
Kálmán Lajosné	50
N. N.	50
Dr Hoffinger Károly ügyvéd	100

Eddig befolyt adományok: 628.402

Augusztus 19-én a következő adomány érkezett:

A kolozsvár-szentpéteri hívek adománya:

Alberthy Lajos	50
Özv. Istvánffy Jánosné	50
Özv. Csuszner Ferencné	60
N. N.	50
Gyórfy György	60
N. N.	200
N. N.	300
Dr Balássy Imre r. k. plébános	1.000
Özv. Czug Lajosné és Vaszi Margit gyűjtése	2.350
Máj. 28. és 29-én templ. gyűjtés	500
A szentpéteri irgalmasnővérek	500
Ifj. Turós József	500
N. N.	20
N. N.	10
Tere János	100
Juniusi templomi gyűjtés	250

Összesen: 634.402

Fred Suite, az ismert amerikai milliommos fiatalember, aki már 3 éve „acéltüdőben“ él, megházasodott. Felesége Theresa Larkin, a fiatal Suite húgának iskolatársnője. Suite állapota már annyira javult, hogy naponta egy órát az „acéltüdő szerkezetén kívül tölthet.

Románia elismerte Szlovákiát

Pozsonyból jelentik: Hivatalos közlés szerint Románia de jure elismerte a szlovák köztársaságot. Szlovákia rövidesen követséget állít fel Bucurestiben.

Uj kormány Egyiptomban

Kairóból jelentik: Ali Mahar pasa, a király kabinetfőnöke, megalakította az új kormányt. Az alkotmányos szabadelvűek, — a volt miniszterelnök pártja — elutasították a kormányban való részvételt.

A dunai államok együttműködéséről tárgyaltak a világparlamenti értekezleten

Oslóból jelentik: Az Interparlamentáris Unió pénteki ülésén Románia kiküldötte azt a jelentést, hogy a dunai országok talajkihasználásának előmozdítására közös jugoszláv-bolgár-magyar-román tanulmányi bizottságot szerveznek, mely azután kisebbségi kérdéseket is tanulmányozhatna.

Akik az államtól mezőgazdasági gépeket akarnak vásárolni, sürgősen adják be kérvényüket

A földművelésügyi miniszterium körrendeletben utasította a mezőgazdasági kamarákat, ezek pedig a községi vezetőket, hogy sürgősen az alábbiakat hozzák a gazdálkodók tudomására: A kormány ötezer darab vetőgépet, ezer cséplő- és fejtőgépet, ötezzáz traktort, ötezzáz tisztító és ötezzáz darab egyéb mezőgazdasági gépet vásárol. A gépeket ötévi, esetleg hosszabb lejáratú részletfizetés mellett eladja a földműveseknek. Akik gépeket akarnak vásárolni, ezt legkésőbb augusztus 22-ig kérvényben közöljék a község vezetőjével, amely a kérvényt augusztus 25-ig az illetékes mezőgazdasági kamarához teszi át a kérvényben fel kell tüntetni az igényelt gép nemét, nagyságát, a fizetési módot és a kérvényező birtokának kiterjedését. A községi elöljáróság minden kérvény mellé egy irast csatol, amelyben igazolják a kérvényező gazda állításainak valódiságát.

Szerdán érkezik Nagyváradra a mozikaraván

Nagyvárad. Saját tud. Állami életünk egyik nagy hiányossága volt a bel- és külföldi propaganda teljes hiánya. Most ezen a hiányosságon segítettek a propaganda miniszterium megalapításával. A miniszteriumot Titeanu Eugen, az ország egyik legkiválóbb újságírója vezeti, akinek egyik legsikerültebb megvalósításai közé tartozik a film-karaván. A film-karaván nem más, mint egy mozgó-mozgóképszínház, amely több, speciálisan felszerelt automobilból áll és bárhol előadásokat tarthat.

A célnak megfelelő filmek beszerzése után a filmkaraván már bejárta az ország főbb városait és mindenütt nagy sikere volt. A közönség nagy elismeréssel fogadta a gyönyörű filmeket, amelyek bemutatták az ország szépségét és gazdagságát. Ezenkívül történelmi filmeket mutat be, — királyi manővereket, országos filmeket, királyi látogatásokat, az ország nagy- és kisiparát, valamint különböző középületeket.

A karaván összesen 600 népművelő és tájékoztató filmet forgat. Egy-egy előadásra a beléptidij 5 lei, országőröknek és diákoknak 2 lei.

1938-ban a karavánt 200.000 ember látogatta meg. 56.000 országőr, 11.000 katonai előkészítés és katona és több mint 10.000 munkás. Megnézte a filmeket igen sok idegen turista, az idegen országok követői is. Tehát a filmkaraván igen nagy szolgálatot tesz az országnak.

Nagyváradra szerdán augusztus 23-án délután 6 órakor érkezik a karaván, ahol a város háza előtt ünnepélyes fogadtatást készítenek elő számukra. Bizonyos, hogy a nagyváradi közönség szintén átérzi a karaván által bemutatott filmek nagy fontosságát és éppen olyan nagy számban vesz részt az előadásokon — és a fogadtatáson — mint a többi városok lakosságai, a sajtó és az ország érdekében.

Amikor BOSCH gyártmányokat vásárol, öt évtized tapasztalatait veszi meg

Mindig, amikor egy új sorozat Bosch gyújtógyertyát, gyújtómágnest, indukciós-tekercset, vagy egy híres Bosch fényoszorót vásárol tökéletesen biztos lehet arról, hogy a legjobb gyártmányt kapja. — A legjobban képzett szakmunkások két generációja, a legmodernebb gyártási berendezések, hatalmas kísérleti laboratóriumok. Mindezek garantálják, hogy a „legjobb nál is jobbat” vásárolt. Kérjen mindig kifejezetten Bosch gyártmányt.

LEONIDA & Co. Bucuresti és Fiókjai
Kapható az ország összes szaküzleteiben

Józseffalva az ujjáépülés útján

A kereszt jele és a jégverés nyoma a téglákban

Amióta az első téglába belenyomták a kereszt jelét, azóta már közel félmillió téglát készült Józseffalván. A téglakészítésnek nagyon sok nehézsége van. A nép szíve inkább vágyik a mezei munkára, de a mezei munkát az esős idő megakasztotta s így hozzáfoghattak az otthonért való munkához, a téglavetéshez.

Józseffalva ujjáépítésének munkájából az észak-bukovinai magyar testvérek is kiveszik részüket. Legelőször a hadikfalviak siettek szekerekkel fuvarozásban segíteni. Szegényeket utközben egész éjjel tartó vihar, sőt jégverés érte a szabad ég alatt. Így jöttek egész éjjel. Mire megvirradott, megérkeztek és rögtön munkába álltak. Estig szorgalmasan dolgoztak és mivel sürgős mezei munkájuk miatt tovább nem maradhattak, este fáradtan és álmatlanul újra nekivágtak a sötét éjszakának, hogy virradatra a 60 kilométer távolságban fekvő Hadikfalván újra munkához kezdhessenek. Ilyen áldozatokra is képesek azok, akikben van testvéri szeretet.

A nagy jégverés Józseffalva ujjáépítendő házaiban is otthagya nyomát, mert a sok friss téglában olyan lyukakat furt a jég, mintha diónagy-ságu kövekkel dobálták volna meg.

Nehéz munka a téglavetés. Minden családból két tag segítkezik a közös munkánál. 200 tagu munkatábor lázasan dolgozik a patak partján. A férfiak reggeltől estig benne állnak a sárban és azt gyurják. Az éjszakák itt már hidegek, reggelenként bizony nagyon fáznak a lábuk a hideg vízben. A patakban, ahonnan a vizet is szivattyúzzák, kendert is áztatnak. A víz piszkos, fertőzött, ez is nehezíti a munkát. A lábainkon sebek keletkeznek. Az asszonyok és lányok egész nap vetik a téglát. Mindennap két-három házralát. Sietni kell, mert a közelgő őszi sűrűt. Nehéz és szokatlan ez a munka nekik, sok gondtól, szomorúságtól elkínzott lelkük, gyengén táplált testük nehezen tud megbirkózni a kétféle munkával: a mezei és téglavető munkával. Néha az eső, vihar rombolja össze a verejtékes munka eredményét, a kész téglákat... De csinálják, mert hajtja őket a remény, hogy otthonuk lesz.

Отthon. Nem lesz olyan, mint a régi volt. Szerény, kicsi, de mégis csak saját hájlék, ahova maguk, állataik meghúzódhatnak a télre. Most 16—20-an is laknak egy házban, mások néhány hulladék deszkadarabból, egy-két megmaradt üszkös gerendából parányi kis kalyibát tákolnak össze, ami alig ad védelmet az időjárás ellen. Nagy esőzések vannak, az eső befolyik, ágyuneműjük, ami

kicsi van, átázik. Éjszaka sokszor a nedves ágyban vacognak álmatlanul.

Most már talán újból lesz otthonuk. Ma érkezett az első vagon cement az erdélyi testvérek jószágából.

A kitűzött házhelyek, kiásott alapok mind azt ígérik: ujjáépül Józseffalva, ha a szeretet minden szívet megmozdít, ha lesz elég anyag, elég pénz a munka folytatásához és befejezéséhez.

Akik pedig segítenek felépíteni, milyen boldogan gondolnak majd mindig arra, hogy Józseffalva üszkös romjai fölött szép, piros cserepes házak, istállók hirdetik a szeretet, a testvéri összefogás mindent legyőző erejét. Ha megszűnik az utcákon az a félelmetes sötétség, ami az ember szívet összeszorítja, ha lélekben betekinthetnek az ablakon és ott látják meleg szobában összegyűlvé a családot, amint imádkozik a jövőéért...

Néha azután a jókedv is visszaköltözik Józseffalva lakói közé. Ilyenkor olyan a munkatábor, mint egy nagy vásártér, a csöndes patak partja vidám kacagástól, tréfától hangos, nagy sürgős-forgás, hangos kiabálással kéri a sárt a téglavetőket, 80—100 kilós adagokban emelik oda karjaikon a serény legények, hogy a munka haladjon.

Harangszóra indul meg a munka reggel 6 órakor, a harangok most nemcsak istentiszteletre, hanem munkára is hívják a népet. A munka félbehagyására szintén a harangszó ad jelt, mivel nincsen gyárszirena, sem más jeladó készülék, amivel egy óriási munkatábor egyszerre munkába lehetne állítani, vagy pihenésre engedni.

Az öreg vizipuska szolgáltatja az egész munkatábornak a vizet. Ez a gép, amely nem tudta megmenteni Józseffalvát a tüzvészektől, most az egésznek ujjáépítésében így vesz tevékeny részt. Ennek a gépnek az ujjáéledése szinte jelképezi a falu ujjáéledését.

Az első vagon cement az első napon el is fogy, az első alapok pedig óhajtván várják, hogy föléjük falak emelkedjenek. Most már reméljük, hogy nemsokára ünnepélyes alapkötletét is tartathatunk.

Elekes Dénes,
istensegítsi plébános.

(Néhány nap múlva képeket is fogunk közölni az ujjáépítés első jelceteiről. Szerk.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Szent István király emlékezete

Magyarország ma ünnepli első és legnagyobb királyának, Szent Istvánnak az ünnepét, az egyetemes kereszténység pedig azt a nagy egyéniséget, aki népét véglegesen belekapcsolta a keresztény nyugat nagy sorsközösségébe. Csodálatosan nagy egyéniséget mi sem mutatja be jobban, mint életének kettős nagy műve: életszentsége és a magyar nép megtérítése.

A kereszténység majdnem teljesen pogány szellemű környezetben köszöntött rá. Megtérésében még második nemzedéknek sem tekinthetjük, hiszen jó maga is felnőtt korában keresztelkedett meg. A kegyelem hatása mégis teljes volt. Istvánból szent király lett és népéből nyugati keresztény nép.

Életrajzai korai ifjúságától fogva komoly felépésű, ritkán nevet embernek mondják. Az uralkodás gondjai között a vadászokban keresett némi pihenést. Szigorú és erőskezű fejedelem volt, de nem kevésbé kegyes és jószívű; udvarában nem egy földönfutó rokona talált menedéket. Számos háborújában inkább vezető szerepet játszott, hanem békefejedelemben, aki a keresztény egyetértés fenntartását tekintette hivatásának. Mély vallásos meggyőződés, kora nagy erkölcsi lendületéből táplálkozó felfogás irányították életét. Hatalmas uralkodói tehetségéről és államférfijűi bölcsességéről alkotásai tanuskodnak. A világtörténet nagy országvezetői közé tartozik, akik századokra irányt szabnak népük fejlődésének. A magyar nemzet mindig legfőbb egyházi és világi intézményeinek alapvetőjét és európai létének biztosítóját tisztelte benne. Szent István nagy egyénisége családi életében is megnyilvánult. Törvényeinek első könyvében fiát, Szent Imre herceget atyai tanítással látja el. Szerzőjének ugyan sokan Szent Gellért püspököt tartják, de a könyv minden kétséget kizáróan Szent István szellemét tükrözi vissza. Forrásuk az a mély politikai bölcsesség, amely Szent Istvánt olyan magasra emeli.

Ebben a könyvben inti fiát az apostoli katolikus hit megtartására és gyakorlására, az Egyház fenntartására, az egyháziaknak adandó tiszteletre, az országnagyok tiszteletére, a türelme és igazságra, az ösök követésére, imádságra, irgalmasságra és a jó cselekedetekre.

A mai nap ünneplésében ez a hármas nagyság elevenedik fel a keresztény magyar nép előtt, amikor a nagy király szent jobbját ünnepélyes körmenetben hordozzák körül.

(P. I.)

TÁVOZIK BUCURESTIBŐL AZ ANGOL KÖVET. Bucurestiből jelentik: Sir Reginald Hoare bucuresti angol követ távozik Bucurestiből és helyét Reginald Leeper fogja betölteni. Távozása alkalmával a bucuresti lapok melegen méltatják azokat az érdemeket, amelyeket a kiváló diplomata az angol-román kapcsolatok megerősítése körül szerzett.

Meghalt a szófiai román követség diplomáciai futárja. Szófiából jelentik: Paulicu, román vezérkari ezredes, a szófiai román követség diplomáciai futárja, aki a futársomag titokzatos eltűnésével kapcsolatban öngyilkosságot követett el, péntek este behalt sérüléseibe.

A KIRÁLYI HELYTARTÓSÁG AZONNAL VÁLASZOL A KÉRVÉNYEKRE, HA AZOKHOZ LEVELEZŐLAPOT IS MELLÉKELNEK. Számos tartomány királyi helytartósága köriratban értesítette a megyefőnököket a következőkről: Hívják fel a lakosság figyelmét arra, hogy a helytartóságon csak szabályszerűen felbélyegzett kérvényeket intéznek el. Abban az esetben, ha a kérvényhez egy megcímzett levelezőlapot is mellékelnek, a királyi helytartóság illetékes osztálya a kérvényre a választ azonnal megírja. Végül fel kell hívni a polgárság figyelmét arra is, hogy dr. Tătăru Coriolan királyi helytartó csak kedden délelőtt 12 és 1 óra között fogad. A fenti feltételek tiszteletben tartása nélkül beadott kérvényeket nem veszik figyelembe. A vidéki kérvényezők idejében gondoskodjanak a feltétel teljesítéséről, nehogy hiábavaló útjat tegyenek. Felhívják a közönség figyelmét arra, hogy a fenti rendelkezések alól semmiféle kivételt nem engedélyeznek.

Dandea semmisségi panaszát elutasították. Marosvásárhelyről jelentik: Nagy port vert fel a múlt év januárjában Dandea Emil dr volt marosvásárhelyi polgármester vád alá helyezése. Dandea dr vád alá helyezése után kérvényt nyújtott be a Semmitőszékhez, amelyben ügyének a brassói bírósághoz való áthelyezését kérte. A kérésnek helyet is adott a Semmitőszék és az ügyet át is tették a brassói büntetőtáblához. Dandea dr legutóbb a vádirat ellen nyújtott be semmisségi panaszt, amelyet azonban elutasítottak és ezek után rövidesen sor kerül az ügy érdemi tárgyalására. A különböző büncselekményeket feltüntető vádirat egyébként azt állítja, hogy a volt polgármester 3.371.678 lejtel károsította meg Marosvásárhely városát.

OKTÓBER 20 ÉS NOVEMBER 20-ICA KÖZÖTT IRJAK ÖSSZE AZ IGAVONÓ ÁLLATOKAT, JÁRMŰVEKET, GYÓGYSZERESZETI ÉS ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI ANYAGOKAT. Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial pénteki száma közli a nemzetvédelmi minisztérium intézkedését az igavonó állatok, az állat által vont járművek, kerékpárok, a sima és szögös drótok, az egészségügyi, gyógyszerészeti és állategészségügyi anyagok, a motoros járművek összeállításáról és osztályozásáról. Ezt az összeírást s felülvizsgálatát szeptember hónapban, azután október 20-ika és november 20-ika között ejtik meg.

SZATMÁRON NYOLC NAPRA FELFÜGGESZTETTÉK A HIVATALOS BUZAVÁSÁRLÁST. Szatmár. A megyei búzaértékesítő hivatal hivatalos közleményben hozta az érdekeltek tudomására, hogy a szövetkezet a búza felvásárlását nyolc napra felfüggesztette. Erre az intézkedésre az adott okot, hogy a gazdák igen nagy mennyiségben hozták fel terményüket Szatmára s ennek következtében a Vármegei Takarékpénztár raktára, ahol a szövetkezet búzáját ideiglenesen elhelyezték, teljesen megtelt. Nyolc nap alatt a készletet elszállítják s akkor a búza átvétele, a hivatalos áron, újból megindul.

Szeptemberre összehívják a céhek első országos kongresszusát. Bucurestiből jelentik: A munkakamarák országos szövetségének központjában vasárnap nagyfontosságú értekezlet volt, amelyen a különböző munkaadói céhek elnökei vettek részt. Az értekezleten elhatározták a céhek országos kongresszusának összehívását. Terv szerint a kongresszust szeptemberben tartják meg Bucurestiben a munkásság, a magántisztviselők és a munkaadó kisiparosok delegátusainak részvételével.

Tilos az utcasarki gyümölcsárusítás Medgyesen. Medgyesről jelentik: Medgyes város vezetője egészségügyi szempontokra hivatkozva, betiltotta az utcasarkokon való gyümölcs- és zöldségárusítást. Az intézkedésre az adott okot, hogy a városban tisztátalan gyümölcs és zöldségforgalmazás következtében több, egyes esetekben halálosvégű megbetegedés történt.

SZEBEN MEGYÉBEN KIGYULLADTAK AZ ALLAMI ERDŐK. Bucurestiből jelentik: A szebenmegyei Sagu község mellett az állami erdők kigyulladtak. Az erdőkezelőség a tűz elfojtására a ramnicul-valceai csendőrpáncsnokságtól kért segítséget.

Zsákok, cséplőponyvák, locsolótömlők, hevederek, kötélárúk, zsinegek, kárpitos kellékek, lópokrócok és kocsi-takarók legolcsóbb bevásárlási forrása

JUTEX Oradea, Piața Mihai Viteazul.

Telefon: 17-23

Hétnapos utókura a

PÜSPÖKFÜRDŐ-ben

Oradea mellett

Viktoria Hotelben Lei 980.
Transilvânia < 1085.
Dacia < 1225.

A hétnapos gyógykúrában bentfoglaltatik napi háromszori étlap szerinti étkezés, lakás gyógy- vagy Hullámfürdő.

A hétnapos kúra augusztus 24-én kezdődik a fenti árak mellett a szezon végéig meghosszabbítható.

Kiváratra orth. kóser étkezés. Vasuti kedvezmény. Románia egyetlen Hullámfürdője.

ORSZÁGÖRGENRUHÁT VISELNEK EZUTÁN A KÖZÉPISKOLÁSOK. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium elrendelte, hogy a közelebről kezdődő tanévben a középiskolások egyenruhája az ország-öri egyenruha legyen. Más egyenruhát az iskolákban nem engedélyeznek.

Az új ezer leiesek és 250 leies pénzermek. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium rendelete augusztus 16-ában állapította meg a régi ezüst 250 leiesek beváltásának utolsó határidejét. Tekintettel azonban arra, hogy a 250 leiesek, amelyeket már régen kivontak a forgalomból, szükséges fizetési eszköznek bizonyultak, augusztus 21-ével új ugyancsak ezüst 250 leieseket bocsátanak ki. A pénzügyminisztérium közleményt adott ki, amelyben pontosan leírja az új pénzt s hozzáteszi, hogy a forgalom és a széleskörű követelményeinek egyaránt meg fog felelni a különösen az az előnye lesz, hogy nehezen lehet majd hamisítani. Az új 250 leiesnek finom ezüst csengése lesz, amely nál jobban hallható majd, minél tovább lesz forgalomban. — Ezzel egyidejűleg a Nemzeti Bank ismételten közhírré teszi, hogy a legutóbb kibocsátott kitalakozású bankjegyeket forgalomba hozza. Ezek a bankjegyek kétféle viznyomással kerülnek forgalomba. Az egyik Öfelsége arcképét oldalnézetben, babérkoszorúval fején ábrázolja, a másikfajta bankjegyvel a viznyomás valamivel nagyobb és Öfelséget babérkoszorú nélkül ábrázolja. Mindkét fajta viznyomással ellátott ezres valódi és fizetési eszközül elfogadandó.

Vasuti szerencsétlenség Saligni állomáson. Bucurestiből jelentik: Péntekre virradó éjjel fél-tizenkét óra tájban Saligni vasútállomáson súlyos szerencsétlenség történt. A 9624-es vonat beleütközött az állomáson levő két teherkocsiba. A vonat mozdonya és három első kocsija kiskilott. Két vasuti alkalmazott megsebesült. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért Kremen Juliu forgalmi tisztviselő és C. Nicolae váltóór felelősek.

Szolgáltatós gyógyszertárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medviga). Telefon 30-20.

Fehér Kereszt, Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala.)

Cleopatra, Str. Avram Jancu 2. telefon 15-15.

Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda.)

Szent László, Piața Bisericei No. 1. Velence, Tcmplomvár. (Hegedűs.)

Hétfőn a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:

Mátyás király, Str. Vlăhuța No. 46. Telefon 21-34. (Ajtay).

Irgalmasok, Bulevardul Regele Ferdinand 27. Telefon 14-84.

Minerva, Piața Unirii.

Sabina, Piața Mihai Viteazul. Telefon 15-28.

Salvator, Str. Alexandri. (Németh). Telefon 16-07.

**MÁSODSZOR IS KINYILOTT A BOROS-
TYÁN TARGOVISTÉBEN.** Targovistéből je-
lentik: A Naghi-féle gyógyszerárterületen az
utóbbi hetek kedvező időjárásának követke-
ztében másodszor is kivirágzott a borostyánfa.

Félmillió lelt sikkasztott és nyomtalanul el-
tűnt a borosjenői postahivatal főnöke. Aradról
jelentik: Nagyarányu sikkasztásnak jöttek
nyomára az aradmegyei borosjenői postahivatal-
nál. Cojocariu felügyelő, a temesvári postaigaz-
gatóság vezetője néhány héttel ezelőtt szabadság-
ra utazott és helyettesítésére Ionescu mérnököt
küldték ki. A mérnök a postakerület egész ügyét
áttanulmányozta és megállapította, hogy a bo-
rosjenői postahivatalnál visszaélések történtek.

DIANA

nyáron nélkülözhetetlen

Nyomban vizsgálatra küldötték ki Poca Vasile
ellenőrt, aki megállapította, hogy Sida Nicolae, a
borosjenői posta vezetője 485 ezer leinyi összeget
sikkasztott és nagymennyiségű levelezőlappal
sem tud elszámolni. Mikor az ellenőr a félmillió
leites sikkasztásról jegyzőkönyvet akart felvenni,
Sida Nicolae eltűnt és szökése előtt is nagyobb
pénzösszeget vett magához a postahivatal pénz-
tárából. Sida asztalán néhány soros levelet ha-
gyott hátra, amelyben közli, hogy amennyiben
két-három napon belül nem térne vissza, ön-
gyilkosságot követ el. A vizsgálat megadulta. Az
aradi ügyészség körözlevelet adott ki a sikkas-
tó tisztviselő ellen.

**HARMINC HALOTT ÉS SZÁZ SEBESULT
EGY BOSZNIAI FALU VEREKEDÉSEN.** Zág-
rából jelentik: Sebcsa boszniai faluban horvát
katolikus záradokok és mohamedán földműve-
sek között súlyos összeütközés támadt, melynek
harminc halottja és száz sebesültje van. A vere-
kedés egy horvát s egy mohamedán személyes ci-
vódásából keletkezett. Végül a verekedőket ka-
tonaságnak és csendőrségnek kellett szétválasz-
tania.

**ARADON NEM KELL LÁTTAMOZTAT-
NI A SZEMÉLYAZONOSSÁGI IGAZOLVÁ-
NYOKAT.** Aradról jelentik: A hadászati zó-
nára vonatkozó rendelettel kapcsolatban az
aradi rendőrség illetékes ügyosztálya közli,
hogy Aradon különleges igazolványra senki-
nek sincs szüksége, mert azokat a személyazo-
nossági igazolványok pótolják. A személyazo-
nossági igazolványokat sem katonai, sem más
hatóságoknál nem kell láttamoztatni.

Vérhasjárvány lépett fel Kolozsváron. Saját
tud. A tömeges és elővigyázat nélküli gyümölcs-
fogyasztás következtében Kolozsváron vérhas-
járvány lépett fel. A betegségyógyászati orvos
rendelőjében naponta 60-80 beteg, felnőtt és
gyermek jelentkezik orvosi vizsgálatra, akik va-
lamennyien a vérhas tünetei között betegedtek
meg. Orvosi feltevés szerint a járványt az éret-
len gyümölcsök mértéktelen és elővigyázatlan
fogyasztása idézte elő. Nagy hiba az is, hogy
igen sokan nem mossák meg a gyümölcsöt, nem
ellenőrzik, hogy eléggé érette-e és nagyon so-
kan vannak, akik például a tengerit félig főit,
vagy félig élt állapotban fogyasztják. Mind-
ezek könnyű előidézői a vérhasnak. Az egész-
ségügyi hatóságok megtették a szükséges intéz-
kedéseket a járvány tovaterjedésének megakadályozására.

**ROMÁNIA EGYMILLIÁRD LEI ÉRTEK-
BEN AKAR MEZŐGAZDASÁGI GÉPEKET
VÁSÁROLNI.** Bucarestből jelentik: A nem-
zetgazdasági minisztériumban tovább folyta-
tították a tanácskozások a német gépipar meg-
bízottjaival. Románia egymillió leji értékben
akar mezőgazdasági gépeket vásárolni és meg-
tárgyalták ennek feltételeit. Megállapították a
gépek minőségét, árát s a szállítási feltételeket.
A megbeszélések pénteken tovább folytatódtak.

Megölte a rossz álmom. Kolozsvárról jelentik:
Különös körülmények között bekövetkezett halál-
eset ügyében vezetett be vizsgálatot a helybeli
ügyészség. Péter Dezső 31 éves szabóság az
elmúlt éjszaka rosszat álmodott s felébredve el-
mesélte hozzátartozóinak, hogy álmában bele-
fulladt a vízbe. Miközben álmát mesélte, hirtel-
en rosszul lett, úgy hogy a mentőket kellett ki-
hívni a szerencsétlen emberhez, akit sikerült esz-
méletre téríteni, majd később ismét rosszul lett,
amire újból kihívták a mentőket. A mentők ez-
uttal injekcióval igyekeztek állapotán javítani,
de a leg távoztak el, amikor Péter ismét rosszul
lett és mielőtt még orvosi segítség érkezett vol-
na, kiszenvedett. Az ügyészség elrendelte a holt-
testnek a bonctani intézetbe való szállítását, an-
nak megállapítására, hogy mi okozta a fiatal
szabócséreg hirtelen halálát.

**TOVÁBBI 15 UJ TÁVIRATI TIPUST
VEZET BE A ROMÁN POSTA.** Bucaresti-
ből jelentik: Ismeretes, hogy a romániai
postaszolgálat ez év április 1-től nemcsak a
távírat díjszabást mérsékelte, hanem beve-
zette az ügyvezető különleges távirati űr-
lapok rendszerét, amelynek segítségével név-
nap, születésnap üdvözlőket a nagyközön-
ség jelentékenyen olcsóbban küldhet. A pos-
ta vezérigazgatóság most úgy határozott, hogy
augusztus hónap folyamán újabb 15 különle-
ges távirati típust vezet be, amelyek a ré-
giekkel együtt felölelik az élet összes neve-
zetesebb megnyilvánulásait. Ilyen egésze-
ges távirati űrlapon esztől születési, névnap,
házassági, nemzeti és vallási ünnepekre szóló
üdvözlőket, részvétet, stb. lehet továbbí-
tani és a kötött szövegű táviratok díja, a tá-
volság szerint mindössze 8, 10, 12, vagy 15
lei lesz.

Szünőben vannak a járványok Szatmár me-
gyében. Saját tud. A városi főorvosi hivatal je-
lentése szerint a gyermekparalízis járvány a
megyében és a városban szünőben van. A járvány
eddig csak egy halálos áldozatot követelt. A
megbetegedések száma állandóan csökken. Az
utóbbi tíz napban újabb megbetegedéseket nem
jelentettek. Ez főként annak az erélyes mozga-
lomnak köszönhető, amelyet az egészségügyi ha-
tóságok minden vonalon indítottak a járvány
leküzdésére. Itt írjuk meg azt is, hogy a me-
gyében a száj- és körömfájás is szünőfélben van.
A vármegei állatorvosi hivatal a zár alá vett
vásártereket — így a szatmárit is — ismét meg-
nyitotta.

HAJNALODIK

Hajnalodik; az ébredő
föld szeméit törülgeti.
Ágy alá bújnak az álmok
aranyruhás tündéréi.

Lent a földön nyílnak — és lent
becsukódnak az ablakok.
Akik éjjel királyfiak
voltak, azok most koldusok.

Hajnalodik; keleti ég
csurgatja színarany borát.
És a föld két kézzel tartja
repedezett, vén poharát.

SÁRKÖZY GERŐ

* Tulságosan vérmes embereknél kitűnő ha-
tással jár, ha néhány hétig naponta reggel, éh-
gyomorral egy pohár természetes „Ferenc József”
keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

**Szatmármegyei felvételek — az amerikai ké-
peslapokban.** Szatmár. Saját tud. Pénteken Szat-
márra érkezett Graham Lusk Ringer amerikai
újságíró és fotóriporter, a washingtoni National
Geographical és a newyorki Foreign Travel ci-
mű lapok munkatársa. Az amerikai újságíró bal-
kányi körúton van és ezines cikkeket, valamint
fényképfelvételeket küld lapjainak. Szatmárról
az Avasba ment, ahol egy lakodalmi felvonulást
fog fényképezni. Az Avasban ugyanis 50i szokás
szerint a menyasszonyra nem adnak fényt, ha-
nem a saját hajából, sokszor napokon keresztül
fognak fényt és koszorút. Az amerikai újsá-
gíró kijelentette szatmári kártársai előtt, hogy
meggyőződése szerint a danzigi kérdést eltuloz-
ták s Danzigot nem lehet Sarajevohoz hasonli-
tani.

Szeptember és októberben írják össze a for-
galmi adóköteles vállalatokat. Bucarestből je-
lentik: Megirtuk, hogy a pénzügyminiszter a for-
galmi adóköteles vállalatok összeírását rándítá
e., amely összeírásnak e hó közepén kellett vol-
na elkezdődnie. A közbejött események miatt a
pénzügyminiszter az összeírást szeptemberre és
októberre halasztotta el.

**Magyar ökölvívők győzelme a jugoszlávok
ellen.** Budapestről jelentik: A magyar—jugoszláv
ökölvívő mérkőzést 11:5 arányban a magyar csa-
pat nyerte.

Felvétel akézdíváshelyirómai katolikus téli földművesiskolába

Az erdélyi római katolikus püspökség Kézdi-
vásárhelyen 1935-ben téli földművesiskolát létesít-
tett, amely iskola eddigi működésével bizony-
ságot tett arról, hogy gazdatársadalmunk nevelése
érdekében hasznos munkát végez. Az iskola 2 év-
folyamu és minden évben október 15-én kezdő-
dik. Az elméleti évfolyam után a nyár folyamán
minden növendék az iskola gazdaságában és ott-
hon végez gyakorlati munkát, úgy hogy azt a ta-
nárok ellenőrzik és szakszerű tanácsokkal irá-
nyítják.

Az iskola célja nem a gazdatiszt nevelés, ha-
nem az, hogy az itt végzett ifjak hazatérve szü-
leik gazdaságába az idők kívánalmainak megfele-
lően tudjanak gazdálkodni és szellemi felkészül-
tségükkel tudjanak a többi gazdatestvéreiknek is
segíteni. Ezt a célt szem előtt tartva az iskolá-
ban a gazdasági tantárgyakon kívül, általános
művelődési tárgyakat is tanítanak, u. m.: román
és magyar nyelvet, számtant, történelmet, vallás-
tant, éneket, stb. A tanítás nyelve kivéve a nem-
zeti tárgyakat magyar, az általános művelődési
tárgyakat gimnáziumi tanárok, a gazdasági tár-
gyakat gazdasági szaktanárok tanítják.

Az iskolának hideg és meleg fürdővel, vive-
zetéssel felszerelt, az egészségügy követelményei-
nek mindenben megfelelő bennlakása van, ahová
15—20 év közötti növendékek vehetők fel. A tö-
vendékek a bennlakásért, kosztért egy évre ösze-
esen 3250 lejt fizetnek. Tandíj nincs, csupán ron-
gálásért, szövetkezeti hozzájárulásért és orvosi
díjba kell egy évre 400 lejt fizessenek. Kinnlakó
növendékek egész évre 600 lejt fizetnek hozzájá-
rulás címén.

Tekintettel, hogy az első évfolyamra felvehető
növendékek létszáma között, felvételre csak azok
jelentkezzenek, akik 15-ik évüket betöltötték, hét
elemi végeztek és szüleiknek legalább 2 hold
földjük van. A felvételi korhatár 30 év. Felvétel-
hez csatolni kell a következő okmányokat:

1. Keresztlevél. 2. Anyakönyvi kivonat. 3. Ál-
lampolgársági bizonyítvány (a szülő is jó). 4.
Birtok bizonylat 2 hold földről. 5. Iskolai bizo-
nyítvány.

Felvételi jelentkezéseket október 1-ig elfogad-
nak, de ajánlatos, a létszámra való tekintettel,
az okmányokat mielőbb beküldeni.

Erdeklődők forduljanak az igazgatósághoz.
Cím: Scoala rom. cat. de Agricultură de Iarnă,
Tg.-Săuceş jud. TreiŃcaune.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák. minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

Ward Price beszámolója:

Látogatás Hitler meseszerű hegyi kastélyában a Kehlstein csúcsán

A napokban hagyta el a sajtót Londonban A. Ward Price, a Daily Mail világhírű külpolitikai tudósítójának és szerkesztőjének: „A számadás esztendője” című új kötete. Ebből a könyvből közöljük az alább következő részletet.

A múlt év szeptember 17-én, egy szombati napon, ragyogó napsütés volt Berchtesgadenben, a vénasszonyok nyarának egyik legszebb napja. Szállodámba még a reggeli órákban meghívás érkezett Hitlerhez délutáni teára. Valami titokzatos dolog volt a meghívás körül, mert megkérdeztek tőlem, hogy van-e nálam jó meleg felsőkabát. Tekintettel a nyáriasan meleg időre és arra, hogy a Berghof autón alig 10 percre volt a szállodától, ez nem túlságosan látszott szükségesnek. De azért elláttam vele magamat, mert azt mondták, hogy olyan helyre megyünk, ahol eddig még Hitler sem járt.

Azok, akik közelebbi kapcsolatban állnak Hitlerrel, nem szoktak kérdezősködni szándékai felől, mert még olyan ügyekben is, amelyek kívülálló számára aránylag jelentéktelennek tűnnek fel, környezete egészen meglepő titoktartást őriz meg. Csak amikor már elindultunk a Berghofba, nyomban ebéd után tudtam meg, mi lesz útnakunk eddig ismeretlen célja.

Elmondották nekem, hogy a Kehlstein tetején, egy 1800 méter magas, meredek sziklacsúcson, amelynek legmagasabb pontja 1000 méterrel van magasabban, mint az a hely, ahol a Berghof áll, a Führer olyan épületet emeltetett, amely megközelíthetetlen helyzeténél fogva, egyedülálló a világon. Jármű sehol nem tud a közelébe férközni és gyalogosan is csupán egy szűk, külön erre a célra a sziklába vágott hegyi ösvényen lehet megközelíteni. Az épület most lett kész és Hitler ezt a napot választotta ki, hogy felavassa délutáni teázás keretében.

— De ha olyan nehéz eljutni, hogyan építették és hogyan jutunk oda? — kérdeztem. Nem tudtam elképzelni, hogy Hitler hajlandó volna az osztrák és német Alpokban olyan gyakori kötélpályát közlekedési eszközzé használni.

— Majd meg fogja látni — mondták — és meg lesz lepődve. Olyan hely ez, amelyet még a leggazdagabb amerikai milliósok sem tudnak felépíteni. Ez csak olyan embernek lehetséges, aki mögött egy kormány anyagi erői állnak rendelkezésre.

„Hipnotikus erő...”

A társaság a Berghofban találkozott. A nagy terrasszon már ott volt Hitler. Fedetlen fűvel sítált a terrasszon fel s alá és a szokásos barna egyenruha helyett kétszoros világosbarna ruhában volt, puha fehér gallérral és barna-fehér színű nyakkendővel. Rajta kívül ott voltak még Ribbentrop, Goebels, Himmler, Walter Hewel, a külügyminisztérium kabinetfőnöke, Bodenschatz tábornok és még mások ötven-hatan.

Körülbelül egy félóraig maradtunk a Berghofban, miközben a társaság összegyülekezett a nagy előcsarnokban. Hitler velem és Hewelrel tovább járkált a nagy terrasszon. Egyszerre csak mutogatni kezdte az alattunk elterülő hegyvidék egyes pontjait.

— Az a csúcs ott szemben, Untersberg. Régi bajor legenda szerint a hegy belsejében Nagy Károly alezik egy barlangban; fehér szakállú állat-lóan nő és amikor majd háromszor körülövi az előtte álló kőasztalt, felébred és ő fog uralkodni Németországban. Különös — tette hozzá a Führer —, hogy ezekben a régi népi mondákban mennyi elfelejtett valóság van. Most nemrég fedezték fel, hogy az Untersberg belsejében valóban óriási barlangok vannak, melyeknek bejáratát sűrű hózat nötte be és egészen meglepő dolog. — Und da — mondták — liegt Salzburg! Az

osztrák határ valamikor ott húzódott a dombok tövében. Éveken át szoktam itt állni és néztem Salzburg felé, vágyva, hogy valamikor majd idehozzam a Birodalomba és ezidén végre, mint valami hipnotikus erő által, álomom megvalósult!

„Hipnotikus erő!” Ezekben a szavakban nyilatkozott meg a nagy különbség Adolf Hitler és más kormányzók között. Vajon volna-e olyan brit miniszterelnök, aki csak beszélgetés közben is azt ál-

Négyméteres bronzkapu a sziklafalban, lift a hegycsúcsban

Az út a hegyoldalba vágott tágasabb terrasszonban végződött. Előttünk a sziklafalban két, tömör bronzból készült négy-négy és fél méter magas ajtószárny állt. Valaki megnyomott egy elektromos árammal összekötött gombot és a bronzajtószárnyak lassan, csendben szétárultak. Mögöttük egy másik szárnyas ajtó vált láthatóvá s az hasonlóképpen szétnyílt. Mindez olyan volt, mintha az ezeregyéjszaka meséinek kincses barlangja tárult volna fel előttünk. Ez a benyomás még erősebbé vált, mikor a sziklába vágyva, mintegy 40 méter hosszúságban egy nagy folyosó állott előttünk. Körülbelül olyan széles és mély volt ez a folyosó, mint a londoni földalatti vasút alagútjai, hatalmas nyers, vörösmárvány tömbökkel borítva. Fenn a mennyezeten egymástól néhány méternyi távolságra bronzból és kristályüvegből lámpák csüngtek alá. Ezen a tágas, csillogó fényvel kivilágított folyosón indult el a társaság a Kehlstein sziklabelseje felé.

A folyosó végén újabb bronzajtók következtek. Ezek egy nagy, tágas liftbe nyíltak; a lift olyan nagy volt, mint egy nagyobb szalón belseje, beburorozva, kényelmes bőrszékekkel és karosszékekkel. Azután az ajtók bezáródtak mögöttünk és megkezdődött az emelkedés 120 méter magasságban a hegycsúcs tetejére.

— Mi történnék, ha a lift félúton megakadna? — kérdezte Dr. Goebels.

— A világpolitika is megakadna — volt a Führer rövid felelete.

De valaki azután megmagyarázta, hogy a liftakna körül egy lépcső is épült a sziklában, úgyhogy a Kehlstein belsejében való megakadásnak nem kellene olyan sokáig tartania.

Körülbelül három percig tartott, mialatt a lift zajtalan símasággal megtette útját. Különös érzés volt együtt lenni a német kormány vezető tagjaival egy bajorországi hegy belsejében,

útban egy olyan épület felé, melynek létezését is titokban tartották eddig s amelyről senki más nem tudott, csak a munkások, akik építették.

A lift megállt. A szembenlévő oldalon az ajtók szétnyíltak és mi beléptünk a Führer magasságban épült őrtornyának előcsarnokába.

Az épületnek meseszerű hangulatát erősen hangsúlyozza a belső berendezés stílusa. A puha,

Uj Magyar Regények

Egy Irén:

Zsarátnokot dobott az Ur

Ara 132 Lei

Zsigray: A római százados

Ara 181 Lei

Singer és Wolfner kiadása.

litaná, hogy bármit is pszichikai hatalom birtokában ért el? Angliában a politika játék, amelyet vagy kedvtelésből vagy nyereszkekből űznek olyan elismert szabályok és konvenciók alapján, mint a bridzsjátékban. A nemzeti szocialista Németországban a politikai vezetés küldetészámára megy, amelyre csak kevesen vannak hivatottak. Hitler hatalma valóban azon a tekintélyen nyugszik, hogy népei prófétának tekintik. A Führer eszakiatlansága alapvető dogma a nemzeti szocialista hitvallásban. Követőiben olyan erős a meggyőződés, hogy őt az isteni Gondviselés választotta ki a német nemzet vezetésére, hogy a „hipnotikus erő”-ben való bizalmát egészen összegegyeztetetők tartják jellemével és a rajta nyugvó felelősséggel.

Közben megérkezett az idő az indulásra. A vendégeket vívó gépkocsik hosszú sorban indultak el a Kehlstein tövébe vezető nyolc kilométer hosszú, külön e célra épített nagyszerű úton. Hamarosan látni lehetett a csúcsban a sziklatetőt egészen elfoglaló alacsony épületet. Maga a Kehlstein egyik alacsonyabb csúcs a 2600 méter magas Hoher Göll-csoportban. Az út merész szerpentinekben meredeken kanyargott fölfelé a hegyoldalban és minden egyes kanyarodónál újabb és újabb részletek bontakoztak ki az elragadóan szép alpesi tájban. Az út mentén nagyobb térközökben Hitler személyes testőrségének egy-egy fekete egyenruhás tagja állott őrt.

meleg vörösrézű nürnbergi homokkőből készült falaknak egyetlen díszé néhány szép faliszőnyeg, a bútorok pedig régi német stílusban faragott, festett fenyőfából készültek. Előbb egy hosszú és keskeny tölgyfával borított ebédlőterem következik, ahol 30 ember számára van ülőhely, oldalt cinkedényekkel megrakott pohárszékek, majd pedig egy félkör alakú termékkövel borított és faliszőnyegekkel díszített szalon.

Szemkőzt a havasokkal

A szalon félkör alakú falán hat nagy ablakon lehet kilátni a körül elterülő méltóságos hegyvidékre, sötétvízi tavakra és a távoli síkvidékre. Belül egy óriás, vörösmárványból készített kandalló van; ebben hatalmas fenyőhasabok égtek.

Hitler maga vezette végig a társaságot, szemében a lelkesedés fénye csillogott. Látszott rajta, hogy mennyire meg van elégedve az épület építészeti szépségével és egészen magábanálló környezetével.

Miután vendégei megcsodálták az elragadóan szép kilátást a hegycsúcsokra, fenyőerdőkre, sziklára s mögöttük a Königssee-nek egy mély szakadékából felcsillámló sötét vizére, Hitler tovább vezetett bennünket, egy széles, kőpadlóserkélyre. Közvetlenül az erkély alatt 600 méteres mély szakadék van, az Endshel nevű mély völgybe. Ezt a völgyet zárja el a Hoher Göll 2600 méter magas csúcsa, melynek csúcsán szikrázva csillogott az örök hó a szelíd őszi napfényben. Hitler egy apró fehér hegycsúcsra mutatott, amely magányosan és merészen emelkedett a szemben lévő hegygerinc fölött.

— Tudják, hogy mi az ott? — mondták. — A Cross Glockner csúcsa. A legnagyobb hegy Németországban. Innen Berchtesgadenből a Cross Glocknerig 16 méter széles autótutatók fogok építtetni át a közbeneső morénákra és gleccsereken. Az út két helyen is az Alpések alatt fog átmenni. Az egyik alagút 17, a másik 8 és fél kilométer hosszú lesz. Mind a két alagút kettős lesz, hogy a forgalmat akadálytalanul lebonyolíthassa. Ez lesz a legszebb hegyi autótutató egész Európában. És ott lenni, ahol az út elindul, egy gyönyörű alpesi szállodát fogok építtetni.

Az ember azt érezte, hogy

*az egész európai válság alig több idefönn,
mint egy elmúlt, éjszakai rossz álom.*

A balkonon ott állottak mellettem Hitler, Ribbentrop, Goebels és Himmler — a német nemzet teljes hatalmú feje három legbizalmasabb munkatársával. Tőlük függött az elhatározás, hogy néhány nap múlva ne kezdődjék-e meg egy új nagy háború Európában. És mégis, ezt a mostani kirándulást az aggodalomnak minden látható nyoma nélkül, teljes odaadással élvezték.

— Milyen nagyszerű látvány volna itt egy nagy zivatar! — jegyeztem meg.

— Igen én is erre gondolok — válaszolta Hitler. — Alig lehetne nagyszerűbbet elképzelni, mint vihart és mennydörgést ezek között a hegyek között. Egyszer ott lenni a völgyben sétáltam, mikor

hirtelen vihar tört ki. Fekete felhők emelkedtek ki a mély szakadékokból és lepték el fenn a hegy-csúcsokat. A mennydörgés irtózatossá robajjal visszhangzott a sziklafalakról és a villámok állandóan cikáztak. Mintha a pokol minden hatalmassága elszabadult volna. Végül is az éjszakát egy menedékházban kellett töltenem az egyik szakadék tövében.

Vendéglátás a teaházban

Hitler hadsegéde végigvezetett ennek a fantasztikus hegyi kastélynak valamennyi helyiségén. A tágas konyha egész berendezését elektromos áram tartja üzemben.

Az áramot kábeleken az 1000 méterrel lentebb fekvő Berghofból vezették fel.

A vizellátást egy hegyi forrás szolgáltatja. Külön ebédlőszobák vannak a testőrség tagjainak és a szolgáknak, de nincsenek hálószobák, mert Hitler ezt a kastélyt csak nappali tartózkodásra szánta. Szerény elnevezéssel a „Teaház” nevet adta neki. De arra is gondolt, hogy ez a hely, már csak különleges fekvésénél fogva is, nagyon alkalmas konferenciákra. Közvetlen telefonvonalak vezetnek innen a Führer berlini és müncheni hivatalaiba.

Mikor kimentem a szabadba, láttam, hogy a földszintes épület teljesen lefoglalja a Kehlsteinnek egész csúcsát. A ház körül egy sziklaösvény vezet, olyan közel a szakadékokhoz, hogy szédülő fejjel nem ajánlatos rajta járni.

— Mibe kerülhetett ez? — kérdeztem. — Mennyi munkával kellett a sokezer tonnányi sziklát robbantani és elhordani, hogy elkészítsék a lift alagútját és simává tegyék a hegycsúcsot az épület számára?

Ezekre a kérdésekre nem kaptam feleletet. A „Teaház” értékét nem lehet pénzben kifejezni. Ez a nemzet ajándéka volt a Führernek, hogy megmutassák a németek, mit tudnak ügyességben és jóízűséggel teremteni. Más országokban, ahol a pénz és a költségek számítanak, ilyen terv megvalósítása teljes lehetetlen volna.

Teához tizenketten ültünk le a nagy, félkör alakú szalonban. Nehéz volt elhagyni az ablakokat és az alattunk elterülő tündéri kilátást.

A Duceval való barátság

— Az ott a Böhmerwald, túl a cseh határon, — mondotta Hitler elkörmolyódó hangon. Ez volt az a németekkel lakott vidék, amely miatt a nemzetközi válság akkor még tetőpontján állott, majd hozzátette: — Milyen szívesen felhoztam volna ide Mr. Chamberlaint, ha egy kicsit tovább maradhatott volna! Sok mindent megértett volna, ha látja, hogy a németek mit tudnak alkotni.

A kandalló körül félkör alakban ültünk le teához. Az én székem közvetlen Hitleré mellett volt. Másik oldalon Csehbels ült mellettem, Ribbentrop pedig Hitler másik oldalán ült. Hitler több csésze teát ivott. A délutáni tea legkedvesebb étkezése. Most jó alkalom nyílt arra, hogy megtudjam, mit gondol a Führer a csehországi válságról. Több kérdést intéztem hozzá és ő hosszan válaszolt. A többiek hallgattak. Csak egyszer-egyszer Ribbentrop tett megjegyzést. Karszékében hátradőlvé, Hitler halk hangon beszélt, hangja csak akkor emelkedett egy kicsit, ha valamit különösebben hangsúlyozni akart, vagy valami miatt méltatlankodott.

— Készen van Ön arra — kérdeztem tőle, — hogy fellép a csehek ellen, ha nem hajlandók megadni a szudétánémeteknek az önrendelkezés jogát?

— Természetesen, — volt Hitler rövid felelete. — S mit tesz akkor Ön a csehekkel? — kérdeztem.

— Ha ellenállást tanúsítanak, végük van — volt a felelet. — Ha idejében megadják a szükséges engedelményeket a szudétánémeteknek, élhetnek tovább, ahogyan akarnak.

— Ha bölcssek, be fogjuk látni, hogy mi az érdekük. Olaszország például mindig azt hitte, hogy Ausztria függetlensége alapvető érdeke. De Mussolini belátta, hogy ilyen természetellenes állam nem maradhat fenn tovább és hogy olyan hatalmas ország barátsága, mint Németországé, nagyobb értéket jelent neki, mint egy apró, belülről meghason-

lott ország létele határainál. A Duce azzal, hogy feladta az olasz külpolitikának egy régi fontosnak látszó alapelvét, elhárította a barátság minden akadályát Olaszország és Németország között. Ilyen módon lehetővé tette, hogy a kettőnk országa között őszinte barátság fejlődjen ki, anélkül, hogy ezzel kárt okozott volna a saját országa érdekeinek.

— A jelenlegi helyzet Csehszlovákiában húsz év óta tart — folytatta tovább Hitler. Senki ki nem tudja számítani, hogy ez mibe került Európa népeinek.

— A cseheknek Szovjet-Oroszországgal kötött katonai szövetsége volt az az ok, amely arra kény-

A csehek nem uralkodhattak oly ezeréves nép felett, mint a német

Ezután Hitler a nyugati határok megerősítéséről beszélt, majd így folytatta tovább:

— Csehszlovákia megeremtése a háború után a legvadabb örültség volt. Semmi elfogadható alap nincsen arra, hogy ez az ország mint nemzeti állam álljon fenn, sem néprajzilag, sem stratégiailag, sem gazdaságilag, sem nyelvi szempontból. A cseheknek nem volt soha független nemzeti államuk, csupán a huszita háborúk idején, amikor tüzzel-vassal pusztítottak Németország békés lakóit. Ők voltak az akkori idők bolsevikjei. Akkor a németek megalkották a dolgot, alaposan megverték őket és rövid ideig tartó függetlenségük megszűnt.

— Évszázadokon át Csehország területe német fejedelemség volt. A legrégebb német egyetemet Prágában alapították 200 esztendővel az önök Erzsébet királynéjának uralkodása előtt. A prágai kormányhivatalokban használt német nyelv lett az egész birodalom hivatalos nyelve. Minden, ami értéket képvisel Csehországban, német erőből származott.

— Csehszlovákia mesterséges kitalálása soha nem következett volna be, ha a világháború két táborra nem osztja Európa népeit. Fennmaradása Európának ezen a belső meghasonlásán alapult. Ezért volt a cseh kormány életérdeke, hogy a nagy európai hatalmak állandó viszályát fenntartsa. Ezért intrikáltak, hogy Nagy-Britanniában és Franciaországban ellenségeskedést szítsanak Németország ellen. Jól tudták ugyanis, hogy enélkül a saját létezésük szűnnék meg és ezért fognak most is mérhetetlen korokságot tanúsítani.

Nem akarjuk sem a nemzeti szociálistust, sem a gazdasági elveinket exportálni

Ekkor megjegyeztem, hogy Angliában sokan azt gondolják, hogy a szudétánémet területek megszerzése csak kezdete lesz a német ekspanzionista politikában Közép-Európában és hogy Németország csak azért akarja megvetni lábát Csehszlovákiában, mert közelebb akar jutni Románia olajforrásaihoz és Ukrajna termőföldjeihez.

Hitler türelmetlenül szakított félbe.

— Nem ártana, ha az ilyen emberek elővennék a térképet, — mondotta. — Nekem nem kellenek olajforrások. En tudok gyártani petróleumot Németországban, amennyit akarok. De különben is a 80 milliós Németországban rengeteg tennivalóm lesz nekem azzal, hogy németjeimet szervezzem meg és tisztességes életkörülményeket teremtsék számukra. Örültség volna tőlem, ha más népeket akarunk Németországhoz csatolni.

— De formális elfoglalásuk nélkül is — mondtam, — esetleg Németország arra fog törekedni, hogy a környező államokkal a nemzeti szocializmus elveit elfogadtassa és így fokozatosan kiterjessze Németország politikai befolyását egész Európában.

— Nem lehet képtelenebb állítást megkockázni, minthogy mi az egész világot át akarjuk itatni a magunk elveivel — felelt Hitler. A nemzeti szocialista elvek olyan sok jót tettek Németországgal, hogy bennünk a legkisebb vágy sincs, hogy exportáljuk azokat. Németország nem politikai, hanem gazdasági befolyását akarja kiterjeszteni. Én nem szerezhetek árukat magamnak azáltal, hogy politikailag igyekszem befolyásolni egy nemzetet. Nekem az árukért fizetnem kell, vagy megtalálni az alapot a gazdasági együttműködés valamilyen formájára.

— Mit gondolnak az emberek Angliában a mi gazdasági politikánkról? — vetette közbe Ribbentrop. — Vajjon megértik?

— Sajnos, nem. — feleltem. — Hogy egész őszinte legyek, az egész német gazdasági rendszert csupán nagyarányú kirekatpolitikának tartják és azt várják, hogy az egész végül is összeomlik.

— Nincs is érdekem Németországnak, hogy Önök megértették a mi gazdasági elveinket, — fe-

szertett, hogy megteremtsem a nagy német légi haderőt. Légihaderőnk terjeszkedése idézte elő, hogy Franciaország és Nagy-Britannia légi hadseregeik fejlesztésével feleljenek és ezzel újabb költségeket vállaljanak magukra.

— Mikor most tavasszal nyilvánvalóvá lett, hogy a válság Csehszlovákia miatt bekövetkezett, megkettőztem a német légi haderőt. Ha a jelenlegi válság tovább folytatódna, Göring tábornagy valószínűleg hamarosan azt fogja várni tőlem, hogy újból megkettőzzük. Ez Nagy-Britanniát és Franciaországot arra ösztönöznék, hogy ugyanezt tegyék és az örült verseny így folyna tovább.

— Másnak, mint örülnék, nem lehet nevezni azt az elgondolást, hogy a csehek, akik állami függetlenséghez soha nem szoktak hozzá, uralkodhasanak olyan ezeréves műveltségű nép fölött, mint a német. A békekonferencián kijelentették, hogy „Németország nem méltó arra, hogy uralkodjék négerék fölött a gyarmatokban”, — mondotta szenvedélyes keserű hangon Hitler, „de három és félmillió németet cseh rendőrök kényérs-kedvére dobtak áldozatul. Ha akkor Németország erős lett volna, ilyesmi nem történhetett volna. És mihelyt Németország megerősödött, a szudétánémetek azonnal öntudatosakká lettek. Igen, a szudétánémetek megvetik a cseheket. A csehek zsarnoksága a németek felett elviselhetetlen és nem is fog megmaradni.

— Végre is rengeteg precedens van arra, hogy hasonló sérelmeket orvosolni lehessen. Önök, britek, önkormányzatot adtak az írnek és Hollandiának le kellett mondania Belgiumról száz évvel ezelőtt. Ha a cseheknek lett volna csak egyetlen nagy államférfiuk is, belátta volna, hogy ezt a lehetetlen állapotot a végtelenségig fenntartani úgysem lehet és már régen beleegyezett volna abba, hogy a szudétánémetek csatlakozzanak a birodalomhoz, márcsak azért is, hogy éppen ezáltal biztosítsa a cseh függetlenség fennmaradását. De Bizet nem államférfi, hanem csak politikus. Nem tudom megérteni, hogyan lehet az, hogy a brit közvélemény nem ismeri fel a szudétánémet igények igazságosságát és hogy egész Európa érdekében van ezeknek kielégítése.

— Mikor hatalomra kerültem, új gazdasági rendszert kellett kitalálnom, mert az infláció és a gazdasági világválság után úgyszólván semmi tőke nem maradt Németországban. Nagy feladat állott előttem, ezért új szervezetet kellett teremtenem a feladat elvégzésére. Ennek a szervezetnek a hatályos voltát az eredményekből lehet megítélni. Ami pedig a mi összeomlásunkat illeti, megmondhatom Önnek, hogy Németország legnagyobb gazdasági szakértői hat esztendőn át folytonosan jószolták nekünk, de végül is abbahagyták, mert végre szakértők sem tévedhetnek örökké.

Végül felállottunk az asztaloktól és a társaság csoportokra oszlott a nagy szalonban. Bár az egész alkalom egészen közvetlen volt, de mégis feltűnt nekem, hogy Hitler kormányának tagjai és a hozzá legközelebb álló személyek ugyanazt a diszkrejtuszt mutatták vele szemben, mint Angliában a királlyal szemben hasonló körülmények között. Valahogy érezni lehetett személyének fensőbbbségét a társalgás egész légkörében és mégsem volt semmi nyoma annak, hogy ezt a fensőbbbséget Hitler tudatosan gyakorolná. Ellenkezőleg. A Führer modora természetesen és közvetlen volt.

Én magam is, idegen létemre, semmi feszélyeztettséget nem éreztem Németország leghatalmasabb urai és legmagasabb kormányemberei között. Sok alkalommal találkoztam már velük előzőleg is és közvetlenebb, szívélyesebb modort nem tudnék elképzelni, mint az övéké. Alig lehetett elképzelni, hogyha az az európai háború, amelyről olyan sokat beszélünk, valóság lenne, ezek az emberek a másik oldalon lennének.

Mikor végre elhagytuk a Führer alpesi Chequers-ét és beültünk a bronzjótök előtt váró gépkocsijainkba, úgy éreztük, hogy olyan helyről szálltunk alá a közönséges világba, ahol valósággal olimpiai nyugalom honol.

Korompai József:

Azörök élet érettségijén

Ara tízve 75 Lei

Az Istenben harmonikusan megnyugvó szenvedés értelmének valóságos zsoltára és himnusza ez a könyv.

EGY GYERMEKKOR TÖRTÉNETE

Írta: CASTANO-KÖSZEGHY MARIANNE

EGY KÖNYV fekszik előttem. Ezévből jelent meg Párizsban, francia nyelven, a címe: Une enfance. Egy gyermekkor története. De milyen gyermekkor! Szörnyű megpróbáltatások emléke, világszerte és történelem viharzik felénk a könyv lapjairól, melynek szerzője fiatal leány, Princesse Zinaida Schakhowskoy.

Schakhowskoy! Ismerős nekem ez a név. Hol hallottam először és milyen emlékek kapcsolataiban? Évekkel ezelőtt, a festői Dorf Kreuth fenyegetése között, a bajor Alpok szédületes magasságában nyaraltam együtt Werner Sombarttal, a híres német tudóssal a családjával. Akkor került a kezembe egy fénykép, melyet nem felejték el soha. Szép, szinte valószínűtlenül szép fiatal arcot ábrázolt a kép. Profilban volt látható ez az arc; egy szerzetes profilja mosolygott valami csodálatos, megdicsőült kifejezéssel a vállán pihendő két szelíd galambra.

Sokat meséltek akkor nekem a kép eredetijéről, Schakhowskoy hercegről. A legnépszerűbb orosz főnemesei családok világjáró tagjáról, Franco sebesült katonáinak őrangyaláról, aki rengeteg ifjúkori viszontagság és kaland után ma, mint a berlini orosz kolónia orthodox lelkésze és nagy-érdekes teozófiai munkák írója, tette nevét ismertté. Amit annak idején hallottam ennek a rendkívüli embernek az egyéniségéről, elég volt arra, hogy megjegyezsem a nevét. Életének és gyermekkorának válságait szinte okadatozó sorszerűséggel tárja fel nővérenek most megjelent könyve, melyet Berlinből hozott számomra a posta, mint stílusos nyaralási ajándékot.

SCHAKHOWSKOY Zinaida hercegnő könyvében nemcsak egy gyermekkor színes és fantasztikus világa elevenedik meg előtünk, — feltárul az egész akkori orosz arisztokrácia fényűző és bőkezű, gondtalan és mégis patriarchális korszaka. Mint a könyvhöz írt előszavában Broglie hercegnő oly szépen kiemeli, — Zinaida sohasem látott mást a szülői házában, mint jószágot és emberséges érzést az alárendeltekkel szemben. „Az a viszonyt, mely szüleim és a parasztok között fennállott, több tisztelet és megbecsülés jellemezte, mint bármily más kölcsönös érintkezést, mely ma szegények és gazdagok között fennáll Európában. Sohasem éreztem környezetemben a legesélyesebb lenézést azokkal a szegényekkel és nyomorultakkal szemben, akik házukba léptek...”

A legenda szerint a Schakhowskoyok vérének még Dsingiz Khán vére festette egy árnyalattal sötétebbé. Árnyak kelnek életre Zinaida felsorolásában, — a véres orosz történelemben felvonuló ósok arnyai: Wladimir, a „Vörös nap” és Jaroslaw, a „Bölcs.” Látjuk Schak Constantint és Adatchit, a „Görbeorut”, — látjuk ama Schakhowskoyt, aki megfojtotta Rettenetes Ivant, egy másik őst, akit Nagy Péter nevezett ki érsekké. Megismerjük Schakhowskoyt, az író, akiről Puskin emlékezik meg az Anyegin lapján és Ivánt, a napoleoni háborúk hőst, az 1812-es évek daliás generálisát, akit a cár az „én lelkismeretnek” nevez — végül ennek a fiát, Nikolajt, aki immár nem hős és nem csinál történelmet — két kézzel szőrja a pénzt és prédálja el környezeten századok nemzedékének kincseit.

ILYEN LESZÁRMÁZÁS bizonyos öntudatot ültet az utódok vértébe és a „Noblesse oblige” régóta lejáratott öröklama nem üres frázis a Schakhowskoyok lelki struktúrájában. Egy régi, erőteljes, nagyböszű és mégsem degenerált race élete és gondolkodásmódja bontakozik ki éles körvonallakkal Zinaida hercegnő leírásában. A gyermekkor élénk megfigyelőkészségével, világosan és plasztikusan rajzolja ki a hatalmas nemzetségi birtok élete szüntelenül tevékeny, játékos uraságával, ifjú parasztjaival — és a központ, mint az egész könyvön végigsugárzó aranyfonál — az édesanya, a környék bálványa, őrangyal és Madonna, akinek simogatására meggyógyulnak a betegek, akinek pusztá megjelenése békesség és remény. A gyermeki szeretet és rajongás apotheosisának is tekinthetjük e könyvet, melyben úgy jelenik meg Schakhowskoy hercegasszony, mint mindnyájuk édesanyja, két nagy uradalom, Matovo és Pronia szeretetét sugárzó jótévője.

Matovo! Fiatalság, boldogság, a gyermekkor őszintén romantikája csillog vissza orosz színekkel a nagy udvarház tarka mozzalmaságának leírásában, melyet még százszorososan eszöbbséget adnak az emlékezés meglátott szálain régi kau-

kázusi legendák, öreg, babonás dajkák tündérmeséi. Csilingelő troikák iramodnak el messzire, be jó mélyen az erdők szívébe és a mogyoró tavasz ezernyi emléke, mint megannyi kikeletti hóvirág, virul az ártatlan gyermeki lélekben Nagy testvérsereg, Vally, Mitya, Natasa és Youra, rekonok, unokatestvérek naponta érkező özöne, szakadatlan vendégeskedés filmszerűen változó képe az, ami a kicsi Zinaida apró gyermekágyában e gondtalan és szépséges időszakból megmaradt.

A parasztok ki-be járnak a kastélyban. Elhozzák gondjaikat, panaszukat és bánatukat. Tudják, hogy mindenkor meghallgatja őket az, akinek a lábnyomát is hódoló bálványozással csókolják, — a hercegasszony mindenütt ott van, ahol segíteni kell. Tisztelik az apát is, a herceget, aki azonban nagyon elfoglalt ember, és a kerület kormányzója. Az anyára három tehát minden feladat, az ő keze uralkodik Matovo fölött. Zinaida áhíttatta! csókolja meg mindennap ezt az áldott kezét.

OLY SZÉP így az élet, — oly derűs és gondtalan! Zinaida azt hiszi, mindig így lesz ez. De nem. Jönnek a meglepetések, a gyermekkor első nagy rázkódásai. A háború már két éve folyik. A családi élet is nagy változást hoz. Zinaida és testvérei új apát kapnak. A hercegnő elvált a férjétől és helyét Bernard de Grave, francia származású nemes foglalja el. A testvérek a felejtetetlen Matovo után Pronia felé, a Bernardot birtokára kerülnek. Bernard úr különös ember: észlely, hideg, logikus — és reformer. Birtokán új, szociális berendezéseket léptet életbe és — paradox módon! — éppen ezzel kelti fel az ilyesmireh addig nem szokott orosz parasztok bizalmatlanságát. E lappangó ellentétek végül is titokzatos gyilkosságban robbannak ki. Bernardot egy éjszaka az ablakon keresztül lövik agyon, saját ebédlőjében, felesége és a szobalány jelenlétében. A gyilkost nem találják sehol.

Mi ez? Semmi különös. A fronton harcolnak a katonák; a nép látszólag nyugodt. A lábak alatt azonban reng a föld és a lelkek mélyén már izmón lobog a gyűlölet.

PRONIA sem biztos fészek tehát. Tél van és a hercegnő Szentpétervárra hozza gyermekeit. A fiúk a cári apródiskolába kerülnek, Zinaida és Natasa pedig az előkelő orosz kisasszonyok híres intézetében, a Nagy Katalin által alapított Institut Catherine-ben tanulják meg mindazt, amit ilyen jó családból való hölgyeknek a jó modor eléréséhez okvetlenül tudniuk kell. Zinaida komikusan írja le a rettenetes intézeti egyenruhát, melyben évente egyszer, Katalin napján földig hajolva fogadják a cárt és a cárnét, az intézet kápolnájában tartott istentiszteleten. Ott vannak mind, a rengeteg leány — Tumen, a kalmükök trónörökös hercegnője, akiről minden nyáron eljön fivére, a cár apródja, hogy hosszú heteken át lovagolva a vértelen Steppéken, újra élje az ósok nomád életét — Gaiana Gruzinszkaja, a régi georgiai cárok ivadéka, a tatár Zorka, a szibériai Nadia, az ukrán Anna, — mind, mind, az egész nagy, hetártalan Oroszország legszelelősegeiből fiatalok fiatal hajtásai. Egy napon azonban váratlanul megbomblik ez a fegyelem, a tanítás kiegyenúlyozott menete, — holttettek zuhanása, vagy fegyverroportás hallatszik fel az utcáról és ezvettlen véres töcsa a fényes Alexander Newsky. A sok kicsi lány az intézet pincéjében alszik ezen az éjszaka.

Tükörrel kezében

Láttál már, Kedves, nyári délutánon huncut fiúcskát tükörrel kezében? Megbújt a nyitott ablakban s ha éppen valaki arra sétált lent a járdán, szemébe villózott a fény serényen.

Sötét magányom nyitott ablakán csurran a fény, — az égből jön talár talán a mélység titkos rejtekéből... Bennem a huncut kis gyerek előtt, megbújok ablakomban s Kedves, ha éppen arra sétálsz, pár sugár homlokodra lobban.

PAPP ASZTRIK

kán és Zinaida legelőször az Institut Catherine megbolygatott belső életében észlelheti az első részt a minden oroszok cárijának dicsőséges uralmán.

Másnap érte jön a hercegnő. Az arisztokrácia elmenekül Pétervárról. A cár lemond és az uralmat Kerenski veszi át. Schakhowskoy herceg és felesége újra felveszik a házassági kapcsolatot. De késő mindez; a gyerekek elszélednek és Mitya tizenöt éves korában az ellenforradalmi gárda tagja lesz. Jön a borzalom korszaka...

Ami e könyvben ezután következik, nem más, mint egy szörnyű film, gyötrelmes lázalom, melyre sohasem következik enyhülést hozó ébredés, csak örök jajszó, bánat és gyász. Eljön a nap, amikor elhurcolják az anyát, mindenkinek jótévőjét és elmenekül a kormányzó, hogy sohasem láthassák többé. Zinaidát egymagában tartják tűzként a vörös katonák az elárult Matovo kastélyban. Hogy minő bátorság, lélekjelenlét és felnőttéknél is szokatlan erély lakozhat egy tizenegy éves gyermek lelkében, erről meglevő tanúságot tesznek Zinaida emlékezései. Külön regénynek is elegendő témát nyújt életének e fejezete, amikor a sora borzalmainak időfelölti megismerése koráért felnőtté változtatta át a tizenegy éves gyermeket. Isten magasztos csodája, hogy egy ilyen kisleány, csupa szűri ártatlanság és szépség, mégis ilyen fölényesen tudta megőrizni testének és lelkének tisztaságát ennyi veszély, bűn és rothadás között!

Végre hír érkezik Tulából, ahol anyja börtönben ül. A forradalmi bizottság „feltételelesen” szabaddá helyezte a hercegnőt. Feltételelesen, — ez annyit jelent, hogy legközelebb biztosan elítélik. Schakhowskoy hercegnő tulszolgálatos feltűnése, az anya tehát mint Madame Bernard szerző nagynehezen utlevelet és menekül gyermekeivel együtt marhaszállító vagonban, tífuszos katonák között — Charkowba!

Ukraina! Hogy remegnek, hogy félnek a határon! Ukraina, a németek által legelőször megszálltatott Kis-Oroszország, a hetmanok jól megrendszabályozott takaros kis birodalma, mint az ígért földje tűnik fel a boldogtalan család előtt. Zinaida belép a scout-mozgalomba, — cserkész lesz és társaival együtt kénytelen viselni a „Youki”, Ifjú kommunisták jelvényét. Lélekben azonban az egész charkovi ifjúság szívvel-lélekkel ellenforradalmár. Ekkor ismeri meg Zinaida a cserkészeknek azt a hatalmas morális fegyverzettségét, ami egész életére kihatott.

Azonban Charkow sem marad nyugalmas menedék. — A németeknek igen jó orruk van — egy-kettőre kiürítik a várost. „Charkow, a borzalmak városa” — e néven marad meg cökáig az ukránok emlékében a hetmanok rövidéletű fővárosa és a vörösök és fehérek közt lefolyt irtóztató mészárlás leírása Schakhowskoy hercegnő könyvének legsötétebb fejezete.

Végre bevonulnak a fehér gárdisták. Az emlékek azonban túlvérsek és az ofemer nyugalom túlsok félelmes tapasztalatnak ad helyet. További A sorsüldözött család újra felszedi a sátorfáját. Ezúttal egy nagynéni, Trubeckoj hercegnő Észak-Kaukázusban fekvő birtoka a cél. Pustynka.

EZ AZ UTAZÁS

azonban, Charkowtól Észak-Kaukázusig, annyira izgalmas és fantasztikus, hogyha eddig már nem lennének eléggé meggyőződve a szerző pozíciójáról, azt mondanánk — ez egy rémregény! Könyv, melynek írója jongleur-ügyességgel játszik az agyonhajszolt emberi idegekkel. Pedig nem. Mindaz, amit ez a szerencsétlen kis orosz hercegnő végig elmesél, tiszta valóság, szomorú és lealázó élmények kétségbeesett lavinája. Például az a megérkezés a Don mellett Rostow egyetlen piszkos fogadójába, ahol az alsóházott család csak nagy vonakodás után kap végre szobát. — Itt, ebben az ágyban ölték meg tegnapelőtt a rostovi forradalmi komité elnökét, — jegyzi meg álmosan a szurkos hotelszoiga. Perse senki sem bír elaludni. Ujabb látomás. Inkermannland, a daliás huszártiszt, a cári testőrség legdrágább katonája, — ma megcsontított ember! szörny Rostowban, akit már csak a gyűlölet tart életben, hogy még megérhesse megrontójának pusztulását... Rettenetes dolgok ezek. Pustynka, az új menedékhely sem nyújtja az áhított biztonságot. A Trubeckojok rég elmenekültek és távollétükben egy intező éli világát feleségével. Egy napon pedig új veszedelem csap le: a Zöld gárda! Jaj annak, aki a zöldeket nem ismeri! Mindazok, akiknek tulszélid volt az ellenforradalom, — akiknek tulszélid volt az ellenforradalom, — a Zöld gárda néven tömörülve, gyilkolva és fosztogatva lapultak meg a kaukázusi hegyek között. Egy borzasztó éjszakán zöld gárdisták láradták meg a pustrynkói villát. Nyilvánvaló volt, hogy az intező házaspár is ludas a dologban. Csak a pusztá élete maradt meg annak a hátrómegőzőnek és a közben váratlanul megérkezett Mityának, a kis tengerésztestnek, — akik másnap örökre elhagyták a Trubeckoj-házat.

Uj stáció. Utolsó-e legalább a megpróbáltatások kálváriáján? Nem tudni. Novorossijsk, kis városka a balti tenger partján, ahol egy német

felkész hazánál talál menedéket a Schachowskoy-familia. Az apáról semmi hír. Bizonyosan agyonlőtték. Mitya újra eltűnik és sorsát csak sejtik; hirt nem ad soha.

Zinaida nagybeteg. Tífusz roncsolja a forradalmi évek edzett kis cserkészének szervezetét. Hat hét lázas vízióinak egyetlen világító sugara egy jóságos és angyali arc, mely szünetlenül feléje hajol és meggyógyítja őt. Az édesanya.

Megrendítő újvére ébred Zinaida. Elhagyja az ágyat, de a lélek súlyos beteg. Unokatestvéreiről érkezik hír, akikkel a vörösök ásatták meg saját sárjukat, melybe elevenen temették el őket...

— El innen! El, ebből a rettentő országból, ahol nincs több emberi érzés és örökre száműzött fogalom a jószág! El, messzire! Ebben a szörnyű lelkiállapotban értesítj Schachowskoy hercegnőt egy Novorossijsk kikötőjébe érkező admirális, hogy V. György angol király el fogja küldeni a Hannover nevet viselő angol hadihajót a

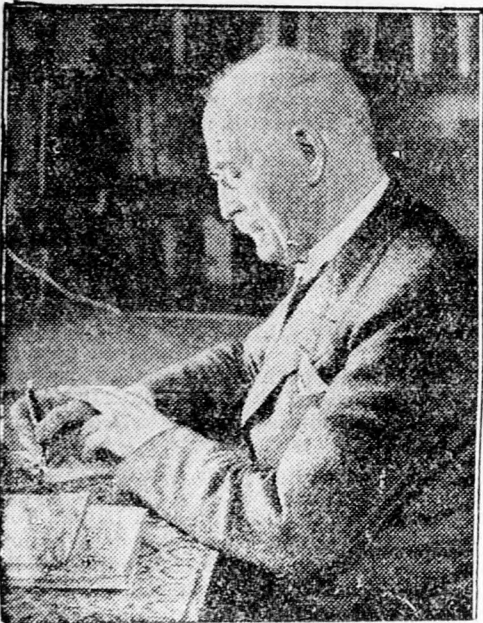
fehér seregben harcoló tisztek feleségei és gyermekeikért, akiket egyelőre a Törökországba közel fekvő Ile des Princes szigeten helyeznek el.

Zinaida hajóra száll. Elhagyja Oroszországot, a borzalmak földjét, mely őseinek hazája, apáinak otthona volt. — Matovo! Mily messze, mily valószínűtlenül messze van immár mindaz! Csak az emlékek maradnak meg — sorsterhes és fájdalom emlékek és még egy valami: kis, apró Mária-kép, a Szűz Mária ikonja, melyet valaha az anya adott háborúba induló fiának, a tizenöt éves Schachowskoy Mitya hercegnek útravalóul és melynek láttára még egy zöld gárdista megkövesedett lelke is meglágyult — kivételesen meghagyva azt a családnak, ama borzalmas pustynkói éjszakán. Mint horgony a jövőben, ez a Szűz Mária-kép volt az egyetlen emlék, ami a Schachowskoy hercegeknek Oroszországból megmaradt.

Rudolf Schmidt:

Knut Hamsun harca a nyugalomért

Knut Hamsun nőrhalmi birtoka nem fekszik messze a norvég fővárostól, de a különösköltő a helyet úgy választotta ki, hogy azt csak nagy nehézségek árán lehet megközelíteni. Vasút- és egyéb

szekőkötetéről szó sincs. A látogató kizárólag gépkocsira van utalva és öt évvel ezelőtt, az író 75-ik születése napján, még majdnem egészen a házáig lehetett utazni ezen a járművön. Ma azonban már — mondhatni: az államnak Knut Hamsun 80-ik születésnapjára nyújtott ajándékként — az út lerombolása a tökéletességnek olyan magas fokát érte el, hogy a költő végre teljes mértékben élvezheti régóhajtott nyugalomát.

Amikor ugyanis a gépkocsiforgalom Norvégiában is nagyobb lendületet vett, napfényes vasárnapokon valóságos porfelhő borult Hamsun nőrhalmi birtokára, úgyhogy a költő kénytelen volt a hatóságokhoz fordulni segítségért. Ennek következményeként határozta el, hogy a költőt, 75-ik születése napján, valami észszerű, gyakorlati értékű ajándékkal lepik meg. 1934 augusztus 4-ikén tehát a költő arra ébredt, hogy háza előtt, az országúton, néhány tonna klórsót raknak ki. Az útépítő hatóságok úgy vélekedtek, hogyha ezt szétszórják az úton, ezzel megakadályozzák a porfelhő képződését Knut Hamsun háza körül.

A klórsónak azonban van egy igen kellemetlen tulajdonsága, mit az ősz költő jól ismert, amikor az ajándékot a következő szavakkal visszatartotta:

— Azt hiszik, hogy én hajlandó vagyok ebbe a disznóságba belelépni és cipőmme! a lakásomba hureolni?

A néhány tonna klórsót így vissza kellett vinni oda, ahonnan hozták. Kárpótlásul annyi cementet bocsátottak rendelkezésére, hogy az utat végig-cementezhessék akkora szakaszon, amekkorán a költő kívánja. Ő azonban ezt is visszatartotta. Fejébe vette, hogy háza körül egyszerűen az egész útnak el kell tűnnie! Vázlatot készített, amelybe a háza előtt futó utat úgy rajzolta be, ahogyan ő annak jövőbeli elhelyezését elképzelte. És valóban győzött: ma, Knut Hamsun 80-ik születése napján az út széles ívben kanyarodik el Hamsun háza kö-

rül és azon a helyen, ahol néhány évvel ezelőtt porfelhő emelkedett az ott száguldo gépkocsik nyomán, ma az ősz költő nyugodtan művelheti sajátkezüleg nevelt burgonyáit.

Birtokának az útlerombolás folytán lehetővé vált kiszélesítése szükségessé tette egy nagyobb élő sövényrész lebontását, úgyhogy most a költő szabad kilátással bír a fjordra. Igen ám, de ennek a kilátásnak is megvannak a maga hátrányai, mert fordított viszonylatban is, hasonlóan zavartalan fölpillantást nyújt a fjord mentén járókelőknek, vagy a fjordon vitorlázóknak a költő terraszára. És, miután a kíváncsi emberek pillantásait rendkívül toladóknak találja, Knut Hamsun a birtok új határán új élősvényt akar nevelni, amely talán 85-ik születése napjára már elég magas lesz ahhoz, hogy a költő egykori nyugalomát visszaadja.

Mindaddig azonban, amíg a fjordra szabad kilátása van, még sok minden egyéb körülmény adódik, ami az ősz költő bosszankodását fölgerjeszti. Mindenekelőtt a halászokkal volt, ott kinn a fjordon, kemény összeütközése, mert a mód, ahogyan azok mesterségüket gyakorolják, a költő szemében kegyetlen állatkínzásnak tűnik. A halászok ugyanis, bárkikről kihajolva, találmokra leszúrnak egy hegyes rúddal a tenger mélyére, ahol gyanítják, hogy az angolna befészkelte magát az iszapha. Ilyenmódon a legtöbb esetben, amit Hamsun megfigyelt, az angolnát középen nyársalják fel s ezzel használhatatlanná teszik a Dániába történő eladás számára, ahova a legtöbb norvégiai angolnát szállítják.

Knut Hamsun az állami halászati igazgatósághoz fordult panaszával, de az nem tudott segíteni.

Kilenc név

Írta: Dallos Sándor

Ötödik esztendője, hogy ugyanezen a helyen nyaralok s öt évvel ezelőtt kint a mólón egy fehér padra egy társasággal felírtuk a nevünket. Augusztus 20-ika volt, pontosan emlékszem s holdvilág mellett írtuk fel a padra a nevünket. Ez olyan szokás; aki itt jár, felírja valamelyik padra a nevét. Itt volt X. Y. ekkor és ekkor. Ezek a feliratok valami névjegyjélek az utókor és egy kicsit talán az örökkévalóság számára is. Az emberek igyekeznek, hogy ne múljanak el jeltelenül. Valami maradandót mindenki szeretne hagyni maga után. Ki egy élet munkásságát, ki egy ilyen padra írt névjegyet. A két törekvés ugyanaz.

Most jutott eszembe mindez, hogy délután kint sétáltam a mólón s a régi padon, ceruzával húzott vastag négyszögben, megláttam a nevünket. Kilencen voltunk, hat férfi és három nő. A betűket megfakította már az idő, de a nevek még egészen jól olvashatók. Persze, hisz emlékszem, öt esztendővel ezelőtt jól kiválasztottuk a helyet: a pad délkeleti oldalán írtuk, mert ide északnyugatról jönnek a viharok, orkálok és hózuatarok s elmossák az északnyugati oldalra vetett kézírásokat.

Hát mondom, a miénk megvan: kilenc név. A kilenc név mögött öt esztendő, egy-egy kis történelem. Van ebben valami kísérteties, itt állni és olvasni a régi nevet. Egy kicsit olyan, mintha halottakra emlékeznék az ember. Persze, tudom, hogy mindenki él az akkori társaságból, csak az ak-

Nézzék jól meg ezt a hölgyet!

Kinlódik dagadt, fájós, feltört, tyúkszemés lábaival.

Pedig egyszerű módon lehet ezen kínoktól megszabadulni. Vegyen a legközelebbi gyógyszertárban vagy drogériában 1 csomag valódi Szt. Rókus lábót. Egy kanálnyit felold belőle egy labor jó meleg vízben, amíg az tejszerűvé válik. Ebben áztatja fájós lábát vagy 10 percig. Ismételve meg ezt legalább 3 napig. Micsoda megkönnyebbülést fog érezni. Szinte csodával határos. A Szt. Rókus-só oxigénje a lábakat megfiatalítja és tökéletesen meggyógyítja. Hosszabb áztatás annyira megpuhítja a tyúkszemet, hogy kézzel eltávolítható. Oly jól fogja magát érezni, hogy táncolhat, sétálhat, sportolhat tetszés szerint s nem fog elfáradni. A Rókus-só minden fájdalomtól mentesíti. A Rókus-só a lábakat mindig jó állapotban, frissen tartja. Ne késlekedjék, hanem még ma szerezzen be 1 csomag valódi Rókus-sót, mely csekély összegbe kerül. Megéri és öröme lesz. — Kapható mindenütt 10—25 és 45 leíért. — Főlerakat:

ROYAL drogéria, Rózsa S. A. Kolozsvár

A nyakos költő erre egy napfényes vasárnapon meghívta birtokára a norvég kereskedelmi minisztert, Madsen államtanácsost és megmutatta neki a halászokat állatkínzó munkájuk közben, mely munka egyben a norvég külkereskedelem megőrsítését jelentette. Végre, most már nem maradt el a siker! A halászokat ugyan nem tiltották el a módosított alkalmazásától, de megtiltották a halászatot azon az egész fjordszakaszon, amelyet a költő a birtokáról beláthat. Ilyen módon Knut Hamsun, a nagy természetbarátot, 80-ik születésnapján ettől a látványtól is megkímélték és az angolnák, amelyek így a költő látóhatárában biztos menedéket találnak, bizonyára legősziertébb születésnapjához köztöntői közé tartoztak...

(Németből: F. V.)

kori pillanat múlt el s az akkori ember fölé rakódott öt év pora. Hát ezt az ötesztendő port hánytorgatom most s gondolatban végigfutok rajta, mivel mi történt azóta. Méréget csinálók öt esztendőről.

Az első egy kínai név. Egy kínai barátom volt itt Párizsból, ő kezdte meg a sort. Gazdag fiú, nagy export-import üzletük volt odahaza Kantonban és Honkongban. Akkoriban, mikor a nevét ide írta, úgy élt, hogy szerrebben nélkül tudott elkölteni 20—30 ezer leit, mindenből a legjobbat válogatta s diplomatának készült.

Most? A feleségem egy hónappal ezelőtt volt Párizsban s beszélt vele. Kis hónapos szobában lakik, beosztott pénzből él s nem éhezik, nincsenek komoly anyagi gondjai, tulajdonképpen most is megengedhetne sok mindent magának, csak éppen a kedve van oda. A fiatalos kedve, a minden öröme való készsége, a derűs és kölykös optimizmusa. Csak annyi történt vele, de erre megvan minden oka: a hazája haldoklik odahaza és sohase tudhatja este, ha lefekszik, hogy másnap mire ébred. Kemény, zárkózott, magános ember lett, csak kínaiak közé jár. Üzenem neki, hogy jöjjön el a nyárra megint hozzánk, de nem jött. Biztosított a barátságáról s azt üzenete vissza: értem meg, hogy most nem illik egy kínainak szórakozó utazásokat tenni. Majd ha Kina győz. Mert győz, azt mondta: Kínát nem lehet megenni. Hát várjak.

Lehet, hogy aggasztón leszek, mire megint látom.

A másik név: egy leány. Ez most szélsőséges

Földi István:

Ripart-téma lettem...

Megsétlédtek a kászoni legények, mert nem fogadtam el pénzt a muzsikaszéctől

Kézdivásárhely, augusztus hó.

A nyár folyamán, a Magyar Lapok néhány számában a hozzám közelfekvő és a nagyközönség által alig-alig ismert székely fűrdőhelyekről írogattam.

Gondoltam, hogy ebben az általános világeszüvésben egy-egy üdítő, hűsítő s végeredményben felvilágosító, tájékoztató cikk is rá fér az olvasóra. Elvezettem tehát — legalább gondolatszáron — a nagyvárosi irodák, üzemek és aszfaltok fullasztó légköréből a Bálványosvár alá, a fenyőkoszorúba foglalt Szent Anna-tó, a kiesi, de csodálatos Csíszárfűrdőre és mert több helyről úgy értesültem, hogy tényleg üdítették ezek a székely havasi különlegességek, bátorságot kaptam s tovább akartam folytatni az ismertetéseket, mégpedig most már a megyém határán egy kicsivel túl, Csík

Hidegfűrdő helyett, záporosó

Nem tudom, hogy az olvasók közül valaki már átélte-e olyan helyzetet, mint én, valószínű azonban, hogy gyermekkorában mindenki átélt azon a borzalmon, amikor cukrot, vagy valami finom tésztát várt és büntetést kapott helyette.

Valami ilyen érzés lehetett az enyém is, amikor kezembem fűrdőruhát szorongatva arról értesültem, hogy a hidegfűrdőben egy csepp víz sincs.

Tegnap eső volt, gondoltuk, ma nem lesz vendég és a medencéből kiengedtük a vizet, — mondta mosolygós arccal a bérő és bennem egy pillanat alatt úgy összetört a 30 kilométer minden gyönyörűséges vágyakozását, hogy már nem voltam többé kíváncsi a melegfűrdőre, sem a környék fenyőerdeire, sőt még a tízóráira sem, hanem nagy szomorúan elhúzódtam duzzogni a táncterem egyik sarkába és a legszívesebben azonnal hazaindultam volna, ha bele nem dörög az ég ebben a vágyakozásba.

Csúnya, sötétszürke felhők rohantak elő a kászoni hegyek fölül, irtózatossággal, villámlással csaptak össze éppen a fűrdő fölött és olyan szélvész, záporosó kerekedett egy szempillantás alatt, hogy az emberek hőrig ázva rohantak fedél alá s perc alatt tele volt a terem kászoni székelyekkel.

A férfiak szép, hófehér harisnyában, a lányok és asszonyok piros-fekete csikos rokolyákban, pa-

mege — Kászonszék vidékén is. Mert ott is gazdagok a hegyek, a völgyek borvízforrások dolgában és egy-két olyan hely is van, ahol tavaly már készíttettem a pennámat, azonban mivel az igazat megvallva ez a megye már Albert István kollégám munkaterületéhez tartozik, elbátortalanodtam s vártam, hogy ő írja; ő azonban Csík másik felét választotta ki ebből a szempontból s így én — utólagos megbocsátás reményében — nekibátorodtam Kászonszék felé.

Kézdivásárhelytől jó 30 kilométer az igaz, de gondoltam megéri. Szép, meleg augusztusi reggel feledtettem a minden képeletet meghaladó háromszéki rossz utat, a kiránduló-társaság is vidám, kedélyes volt és Kászonszék felé már ingujjra vetkőzve kezdtem vágyakozni a jó hideg borvízfűrdő gyönyöreire, annyira, hogy alig vártam a megérkezést.

rádés főkötőkkel, még így megázva is gyönyörűek voltak és addig legeltettem rajtuk a szememet, hogy lassan eszlandozni kezdett a mérgem, megjött az étvágyam is és ebéd után, félre húzóva az egyik sarokba, csak úgy, a magam szórakozására elővettem a harmónikát s játszani kezdtem.

Igy lettem ripart-téma a kollégáknak

A következő részleteket, sőt az előbb elmondottakat is eredetileg nem újságba szántam. A hidegfűrdő hiánya miatt hirtelen felszökött mérgem egyszerű elfeledtettem, hogy én mint újságíró néztem a dolgokat, de mivel az alábbi esetet más helyen már megírták az itteni kollégáim, kénytelen vagyok beszámolni én is, az igazság és méltányosság alapján s most már elmondom sorban.

Hát ott hagytam el, hogy muzsikálni kezdtem — s mert amint mondtam, sarokban voltam —, csak később vettem észre, hogy a terem másik felében egész csinos táncosorú kerekedett a székely legényekből és lányokból, s mert olyan józűzen táncoltak, hogy öröm volt nézni, tovább muzsikáltam nekik a talp alá valót egy jó félóraig.

közülünk, hát ő egész bizonyosan. Tegnap voltam nála, itt lakik ő is. Ott feküdt az udvaron, az erős napsütésben, teste bronzbarna, a fején nagyszálú szalmakalap s emelgette olvasott.

— Szervusz! — kiáltottam be hozzá. — Mit olvasol?

Egy verses kötetet mutatott. — Csokonait, barátom. Micsoda remek versek! S az arcán derű, legényes mosoly.

A hetedik: egy mérnök, aki most Tuniszban próbál szerencsét. Másfél éve, hogy elment, azóta nem hallottam semmi hírt se róla. Barátsággal váltunk el, de senkinek se írt egy szót sem. Vagy nyomorog, vagy meggazdagodott. De olyan furcsa, hogy itt a neve s ő maga meg egy afrikai városban hajszolódik az életért!

A nyolcadik: megint nő. Leány. Tízennégy éves volt akkor, vékony, sápadt, vérszegény, tüdőcsúcsuruttól féltették. Most: gyönyörű felnőtt leány, öt udvarlóján van, lehet, hogy férjhez megy az ősszel s jövő ilyenkor gyereke lesz.

A kilencedik: magam vagyok, aki itt állok az öt éves nevek előtt és próbálok mérteget csinálni az öt esztendőről, amely elmúlt. Számolok: bírálgtatom az elért eredményeket, a sorsokat s valahogy keserű lesz a szám íze. Egy-két kivétellel valamennyien vesztettünk valamit. Ki kedvet, ki illúziót, ki erőt, ki megélhetést. Ha most összejönne, az arca mindegyikünknek komorabb lenne egy árnyalattal. Szomorúbb. Elgondolkozóbb. Igen, öregedtünk öt esztendővel.

S tül mindenben az egészben talán ez a legszomorúbb.

— Hogy vót... Hogy vót!... — kiabáltak a fejrőnépek, dobogtattak a férfiak, ahogy abba maradt a muzsikaszó és mivel látták, hogy mostmár komolyan készülődöm eltenni a harmónikát, felém somfordált az egyik barna arcú, csinos székely legény s a mellényzsebéből előkotorva húsz leít, mosolygva a marokba akarta szempészni.

— Mi ez?

— Izé... Még húzom egy fajsakát...

Olyan szívből kért, hogy elmosolyodtam. A húsz leít szorongató kezét visszataszítottam, újból elővettem a muzsikát és húztam megint egy félóraig.

— Hogy vót... Ujra... újra... Zúgták azonban, ahogy elhalkult a rene és ismét kivált a koszorúból egy másik legény, aki pontosan úgy, mint a társa, megismételte a pénzosztatást.

S én is pontosan úgy, mint előbb, szó nélkül visszataszítva a pénzt, folytatni kezdtem ott, ahol elhagytam.

A hangulat bámulatosan emelkedett. Az egyik jött, a másik ment a tíz és húsz leicséssel s látam, hogy nem értik a dolgot.

Végre aztán egy házaseMBER állt ki a sorból és egészen komolyan megszólított.

— Elhúzna-e az én nótámat?

— Ha tudom, szívesen.

— No húzza... S elkezdte énekelni, én pedig húztam utána, mire ő csúrdöngölőt kezdett.

Tetszett nekik is, nekem is. Új nótát kért.

Azt is elhúztam s akkor, amikor vége volt, megfogott vállon, kicsit félrehúzott és jobb kezében szorongatva a pénzt, kérlelni kezdett.

— Vegye el no. Hát miért nem veszi el?

— Csak. Nem kell.

A székely nagyot nézett.

— Hát én van húsz éve ilyen nem hallottam.

Nem kell a pénz? Hát maga hogy került ide.

— Hát hoztak... Kirándulni jöttünk...

— Igen, igen. Értem... Akkor magát ezek a többi urak fogadták úgy-e?

— Nem.

— Tisztára bolond vagyok, vaj mi. Met ezt nem értem... Mergelődött s elment, de aztán pár lépés után visszatért s új nótát rendelt.

Ismét egy félóraig szólott a harmónika s amikor elhallgattam vele, új ember jött, de ez már s hangulat hatása alatt nyíltan szedte elő a péztárcaját és egy tíz leiest nyujtva felém azt mondta:

— Ha meg nem sértem... az ilyen városi zenészek egy kicsit büszkéek, de azért nem kell haragunni. Vegye el no...

A társaságomban levők nevettek, én is nevettem s ez bátorítást adott. A kabátom felső zsebébe mindenképpen be akarta dugni a tizest, úgy, hogy elfogyott a türelmem.

— Na, elég legyen. Értse meg, megsért, ha pénzt kínálgat...

És akkor, a tömegből előkerült valahonnan egy volt növendékem, aki elkapta az okvetetlenkedő ember kezét.

— Mit csinál Ferenc bá... Hiszen ez egy...

Hallottam, ahogy a méltatlanság kitört Ferencbából.

— Nekem ne beszélj... akkor honnan tanult meg muzsikálni?

A hír aztán szállott és szállott a hangulat is.

— Ingyen nem táncolunk... Mondogatták a legények s tiszteletteljesen utatnyitva, megengedték, hogy kihureokodjunk az időközben napfénybe derült szabadba.

A fűrdőriport ugyan nem sikerült, de egy tapasztalattal mégis gazdagabb lettem.

Ha minden kötél szakad, megyek a székely falvakba, — muzsikusnak.

Mert azt mondták, hogy ők ingyen nem táncolnak. Pedig szeretnek táncolni, csak arra kényesek, hogy ők rendelhessék a hozzávaló nótát.

Rusznay Gyula dr

A nő a modern társadalomban

Fűzve 72 Lei.

A szerző megbízható szociális érzékkel nyúlt ehhez a kérdéshez, hogy a továbbkutatásnak lökést adjon s az ugartörés nehéz munkáját elvégezze. Részletesen foglalkozik a történeti feminizmussal, majd az új feminizmus keretében tisztázza a női mai problémáit Rusznay Gyula a katolikus világnézet fényében ismerteti meg olvasóival a kérdés egész területét.

Asszonyok dolga

Párizsi levél

Párizs, augusztus hó.

Párizsban már őszi hangulatot érezni — a szalonnokban, ahol az imprimé ruhák fölött fekete vagy hervadó levélzsinű bársony boleroakat látunk — feltűnnek a sötét prémekkel díszített kabátok és a sok más őszi holmi: a filz, az antilop, a nehéz angol szövet.

Az új őszi kabát már kialakulóban van — nagyjában kétféle vonalat látunk. Az egyik az úgynevezett ruhakabát, amelyet elől díszítenek a szabók. Hátul a kabát testhezálló — bősége csak elől a szoknyában van: a két zsebből indul ki egy-egy harangalakú berakás. A kabát elől sokszor öt klipszzerű gombbal csukódik — kihajtója egyáltalán nincs — a kivágást helyette sálszerű és mellvarrásig folytatódó húzás alkotja. A zsebek sokszor töleszerűek és töleszerűen is állnak el. Az ujjak egyszerűek alul három gombbal és a váll enyhén tömött. Ha ezt a ruha-kabátot messziről látjuk, nem állapítható meg, hogy ruha-e vagy kabát. Jó hordható. A másik fajta kabát jellemzője: „Look behind” — vagyis itt a hangsúly hátul van. Ezek elől egyenesek, simák és a hátuk közepén, csipőn alul birtelen nagy bőség ugrik ki. A bőségeket gloknik, húzások, volánok, óriási széles szalagok alkotják. Nemcsak a kabátoknál, hanem az estélyi, sőt délutáni ruháknál is ez a vonal kezd egyre jobban terjedni. Főleg Balenciaga, Schiaparelli és Alix lanszírozzák. Ez az a vonal, amire minden ház tervezője büszkén kérdezi: „Hogy tetszik az új szilvettém? — kisajátítják, pedig kizárólag kezd lenni Párizsban. A mannequinek divatos frizurája és modern kifestése furcsa ellentétben áll a kabát régies szabásával — talán ezért a pikáns kettősséget lesz az új vonalnak előreláthatólag nagy sikere.

A szőrmegallérok idén sokkal kisebbek lesznek — hála Istennek — így kevesebb szőrmét kell vennünk. Azonban nem kell annyira örülni, — mert amit a galléron megtakarítottunk, azt bőségesen elpazaroljuk a nagy muffon. Ezeket sokszor a még mindig nagyon divatos matre lustréból készítik, ami úgy néz ki, mint a coboly. — Bruyère új szőrmét hoz, hogy milyet, arról részleteket nem akart elárulni, csak annyit, hogy hordható és elérhető lesz. És hoz egy remek új parfümöt is, ami szintén újdonság, mert hiszen a Bruyère-ház eddig semmi-

féle kozmetikai szert sem gyártott.

Azoknak, akik még nem utaztak el a tenger mellé, falura — és akik még ki akarják egészíteni ruhatarukat egy kellemes, olcsó és hordható ruhával, jó tanáccsal szolgálhatok: csináltassanak nagymintás csinszából egy elől végiggombolt, csipőtől bőségesen húzott, bubigalléros, puffos ujjú ruhát. Ha a csinsz sötét alapon fehérmintás, akkor a négyzetes vagy szívalakú kivágást és a rövid ujj szélet egycentis fehér csipkefodorral szegélyezzük.

Fenti képünkön nagyon csinos nyárvégi öltözék látható. Ez az angolos szabású kosztüm homokszínű, könnyű gyapjuszövetből készül, rozsdavörös selyemből, ugyanilyen színű, nagykarimájú kalappal és kiegészítéssel.

Virágápolás:

A tavasztól őszi virágzó canna-k

Az utóbbi években a családi házak apró virágos kertjeiben, de a nyilvános kertekben is, rendkívül kedvelt virág lett a pompás színű nagylevelű canna. Elterjedésében nagy része van annak is, hogy ebből az amerikai származású növényből a magyar kertészek is olyan gyönyörű fajta-változatokat állítottak elő, amelyekre valóban büszke lehet virágkedvelőink egyre növekvő táborára. A magyar canna-k annyira különböznek a korábban ismert és nevelt canna-któl, hogy a növényújdonságokat bíráló bizottság ezeket a változatokat Canna floribunda néven új fajtnak ismerte el. A remek példányai ezek a fajták a magyar növénynevelésnek s egyúttal ekes bizonyítékai annak, hogy virágkertészetünk az elmúlt évtizedek során igen nagy mértékben fejlődött. Egyik fajta szebb a másiknál, de valamennyi tündöklő, ragyogó, valóságos kincse a virágos kertnek. Szinte egyedül álló a magyar canna-k között a törpe, zömök növésű, széles, kissé hamos, fűzöld levelű, tömött fűrtű, ragyogó skarlátba átmenő, lazacvörös színű, gazdagon és tartósan virágzó Canna floribunda var.

A többi magyar canna, amelyek nagyrészt a

debreceni városi kertészetben nemesítették, szintén méltó arra, hogy díszre legyen a magyar kerteknek. Van a magyar canna-k között olyan is, amely a nyár elejétől a késő őszi virágzik.

A canna nem korunk divatvirága. A tizenhatodik században már tudtak róla, de akkor még azt hitték, hogy gumóit emberi tapácoknak lehet használni. A fedezők ugyanis, akik a növény gumóit magukkal hozták Európába, azt híresztelték, hogy Amerika benszületője kitűnő eteit készítenek a nagy levelű és szép virágú növény gumóiból, illetve rhizomáiból. Bár Amerika egyes részein a canna egyik-másik fajának gumójából, lisztes tartalmánál fogva még most is főzeléket készítenek. Európában nem használnak, hanem kert dísznek nevelik a canna-t. Korai dísz volt már a tizenhetedik században is Lipai György, esztergomi érsek híres posoni kertjében. Akkoriban indiai nádnek nevezték. Indiának azért, mert Amerikából hozták, Amerikát pedig Indiának is nevezték, nádnak pedig azért, mert növése, termete, széles leveleitől tekintve, hasonlít a nád növényéhez és természetéhez. Ezért is kapta a németektől a Blumenrohr, nálunk pedig mintájára a virágnád nevet. Az első canna-fajók virága apró volt. Crozy, lyoni virágnemesítő volt az első, aki a múlt század utolsó negyedében az apró virágokat keresztezés révén megnagyobbította és színeket gazdagította. Ez a munka még teljesebbé vált a magyar növénynevelésük kezében.

A magyar canna-kat, mint általában minden canna-t, célszerű a nyáron, azaz rhizomját korán cserépbe ültetni, meleg helyen megőrizni és

* A gyakran visszatérő fejfájás, szédülés és szívdehégés megszűnik, ha reggel éhgyomorra és esetleg este lefekvés előtt egy-egy fél pohárral "Terens Jászai" keserűvizet iszunk.

már, mint leveles növényt kiültetni. A virágnád általában védett, napos helyen fejlődik a legegyszerűbben s ott hoz nagy virágokat. Különösen akkor bőséges a virágzás, ha a növényt havonta egyszer vagy kétszer trágáléval is megöntözik.

Ősszel, amikor már jelentkezik a dér, a növényeket gyökérzavarral együtt ki kell emelni a földből és száraz, fagymentes helyen kell átteleltetni.

A törpefajták szobában is hajthatók és jó táperős földben bőséges öntözés mellett télen pompásan virágoznak. A szép és díszes növényt meg kell becsülnie minden növénykedvelőnek, de természetesen elsősorban a csodálatos, gazdagon és folyton virágzó magyar fajtákat kell folkarolni. A magyar kert akkor a legszebb és legértékesebb, ha minél több magyar növényújdonság díszlik benne.

Hóbortok a „divat” körében...

Aramvonal a férfidivatban.

Newyorkból jelentik: Az amerikai ezabószövetség philadelphiai értekezletén megállapították, hogy a legközelebbi férfidivat az úgynevezett áramvonalas öltöny lesz, amely illúziót keltő szabásával a valóságnál 4 1/2—6 centiméterrel karcsúbbnak és 4—5 centiméterrel magasabbnak tűnő fel viselőjét.

Az amerikai nők naponként 480.000 dollárt költenek szépítőszerekre.

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok iparaj között, a washingtoni kereskedelmi minisztérium kimutatása szerint, fontosság dolgában immár hatodik helyen áll a szépítőipar, amelynek évi forgalma meghaladja a 240.000.000 dollárt. Az amerikai nők naponként 480.000 dollárt költenek kendőzőszerekre és a fodrász- és manikürszalonnák 115.000 alkalmazottat foglalkoztatnak.

Villamos körömrámpoly.

Newyorkból jelentik: Az itteni vilákiállításra bemutatják a villamos körömrámpolyt, amelynek kerékalakú rámpolyait töltőtollnagyságú kis villamosmotor hajtja. A körömrámpolyt műtét csak annyiból áll, hogy bekapcsolják a motort és a forgó kerekek alá tartják az ujjkormókat. A rámpolyozás befejeztével tompa kerekeket kapcsolnak be, amelyek azután tükkötényesre csiszolják a körömrókat.

Kalicka kalap.

A divatörület nem ismer határt. Madarak és virág-, gyümölcsesendéletek tömege után most olyan kalapot készítettek, amelyik madárkalicka formát utánoz s a kalickában ott a madár is, amit a „divathölgy” hajából formált a fodrász. Ehez aztán olyan kiegészítést viselnek, ami harmónika formára készült. Ezt a két divatelemet már csak a kesztyűszalonnákkal egészíthetjük ki szívesen...

Regény újdonságok:

Bagi: A kiválasztottak, kötve . . .	173 l
Tóth: Pénztár 9—2-ig, kötve . . .	202 "
Foster: Amerika álma, fűzve . . .	148 "
Kenneth: Északnyugati ártáró I. II. fűzve . . .	202 "

LEGUJABB

Katonai egyezmény Németország és Szlovákia között

A német katonai arcvonal előtolása a Kárpátoknál levő lengyel határon. — A szlovák kormány cáfolja a katonai szövetség híreit

Londonból jelentik: Külföldön olyan hírek terjedtek el, hogy Németország és Szlovákia között katonai egyezmény jött létre. A katonai egyezmény híre az angol fővárosban mély benyomást keltett.

Szlovákiában a német katonai befolyás — a Times szerint — már eddig is annyira érezhető volt, hogy London nem lepődött meg akkor, amikor ezt az állapotot szerződésileg is rögzítették. A lap diplomáciai szerkesztője Szlovákia jövőbeli államjogi alakulása szempontjából az egyezményt döntő jelentőségűnek tartja. Németország az egyezmény katonai helyzetét egy esetleges német—lengyel konfliktusban lényegesen megjavította, mert katonai arcvonalának

jobbszárnyát a Kárpátok vonaláig előre toltatja.

Pozsonyból jelentik: Illetékes helyen megállapítják, hogy a külföldön elterjedt hírekkel szemben a valóság az, hogy Németország és Szlovákia között nem jött létre katonai szövetség. Mindössze arról van szó, hogy néhány nappal ezelőtt a német és szlovák kormány között ugynevezett határvonala-védelmi megállapodás jött létre.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda hivatalos közlést adott ki, mely szintén cáfolja az angol és francia lapoknak azt a híreit, hogy Németország Szlovákiával katonai szövetséget kötött volna.

A magyar külügyminiszter utazásai Olaszországban

Olasz lapok magyarázata az utazásról. — Angol és francia hírek egy 22 pontból álló szerződésről, melyet Hitler német birodalmi vezér ajánlott volna föl Magyarországnak

Rómából jelentik: Csáky István gróf magyar külügyminiszter szombaton délelőtt 10 órakor repülőgépen elutazott Rómából. A magyar külügyminiszter 10 órakor foglalt helyet az olasz kormány által rendelkezésre bocsátott „Savoia 75” típusú hárommotoros utasszállító repülőgépen és Észak-Olaszország felé vette útját.

Az olasz lapok vezetőhelyen foglalkoznak a külügyminiszter utazásával és megbeszéléseiről szóló jelentésekkel. A lapok a különböző fővárosokból beérkezett jelentések alapján kiemelik azt a nagy érdeklődést, amelyet a magyar külügyminiszter utazása európaszerte keltett. A *Messaggero* budapesti tudósítója magyar politikai körökben azt a felvilágosítást kapta, hogy Csáky külügyminiszter még az olasz hadgyakorlatok idején elhatározta, hogy Rómába utazik, utazása tehát nem keltett meglepetést és a jelenlegi nemzetközi helyzetben érthető is. Különben is föltehető volt, hogy Csáky külügyminiszter, miután a német külügyminiszterrel tanácskozást folytatott, keresni fogja az érintkezést a másik baráti állam külpolitikai vezetőjével is.

Mint Berlinből jelentik, az angol és francia estilapok a német részről kiadott határozott cáfolatok után is fenntartják azt a valószínű állítást, hogy Csáky külügyminiszter csütörtökön Obersalzbergben látogatást tett Hitlernél. Berlinben megállapítják, hogy a tények elferdítésének csúcspontja az, amit az angol és francia lapok művelnek, amikor a magyar és német határozott cáfolatok ellenére is azt jelentik, hogy ezen a soha meg nem történt megbeszélésen Csákyknak 22 pontból álló szerződést ajánlottak fel német részről. Berlinben rámutatnak arra, hogy Párizs és London lapjainak képzelő ereje elképesztő, amikor egy meg nem történt, de általuk kitalált találkozón Magyarországhoz intézett igen erőteljes német ultimátumról, barátságos szövetségi ajánlatról, vám- és pénzügyi kérdésekről, sőt katonai szövetségről írnak. Az ilyen állítások valóban

kemény próbára teszik a nyugateurópai újságolvasók hiszékenységét.

Magyarország helyzete egy esetleges lengyel-német háborúban

Párizsból jelentik: A „Figaro” írja, hogy Csáky István gróf magyar külügyminiszter nagy horderejű javaslatot vitt magával Németországból Olaszországba megbeszélés végett. Még az olaszországi megbeszélés után Csáky gróf ismét visszatartozik Münchenbe. A javaslat, amiről szó van, arra vonatkozik, hogy háború esetén Ma-

gyarországnak mi lesz a helyzete a tengelyállamokkal szemben. Három pontból áll a javaslat:

1. Magyarország egy esetleges német—lengyel háború esetén megőrzi szigorú semlegességét.
2. Magyarország élelmiszereket és hadicélú gyártásra szükséges félgyártmányokat szállít Németországnak.
3. A magyar—lengyel határ teljes lezárása.

A Figaro hírének hitelességét eddig még el nem bírni nem lehetett.

A danzigi szenátus engedékenysége

Danzigból jelentik: A lengyel főbiztossági hivatalnak a danzigi szenátusnál tett közbenjárására szabadon bocsátották azt a két lengyel vámfelügyelőt és motorcsónakvezetőt, akit a danzigi hatóságok augusztus 14-én letartóztattak. A két vámfelügyelő abban volt hibás, hogy németellenes izgató röpiratokat akart becsémpészni Danzig területére.

Eltemették Stoll Bélát

Nagyvárad. Saját tud. Szombaton délután, jóval három óra előtt, valóságos népvándorlás indult meg a Rulikovszky-uti temető felé, ahol a kápolnában pihent ravatalán Stoll Béla. Már szombaton délelőtt is igen sokan kimentek a temetőbe azok közül, akik egykor forró tapsaikkal ünnepelték a kitünőt színészt és utolsó üdvözlőjeit, virágcsokraikat, koszorúikat helyezték el ravatalán.

Délután három órára már mozdulni sem lehetett a kápolna előtti térségen, ahol a város közönségének minden rétege összekeveredve, várta a kedves színész utolsó végtisztességének megkezdését. A bankigazgató mellett ott álltak a koporsó körül a kereskedő, a hivatalnok, a varrólány, az újságíró és a közönségnek sok más képviselője, akik könnyes szemmel hallgatva nézték a lezárt koporsót, melyben mozdulatlanul pihent a kiváló színész.

A gyászszertartást Mellau István újvárosi plébános, pápai kamarás vezette. A koporsónál Parlagi Lajos volt nagyváradai színigazgató mondott meghatató búcsúbeszédet, az egész város magyar társadalmában nevében is elbúcsúztatta Stoll Bélát.

Kedden reggel 9 órakor a Szent László templomban gyászmise lesz Stoll Béla lelkiüdvéért, amelyen az itt időző színészek testületileg fognak résztvenni.

Apróhirdetések

<p>Lakás szavanként 3 lei</p> <p>2 szobás kényelmes lakás szeptember 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Parintelet Danila 7 sz.</p> <p>Kiadó négy szobás modern lakás november 1-re. — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.</p> <p>Négy szobás utcai lakás Rodának, szalonnak, lakásnak november 1-re kiadó. Nagyvárad, Vlahuta-utca 44. szám.</p> <p>Magánház 3 szobás komplett lakással, gyümölcsösökkel nov. 1-re kiadó. Nagyvárad, Bucurestilor 4.</p> <p>Adás-vétel szavanként 3 lei</p> <p>Sötétkék kosztüm, jökarban levő eladó. Nagyvárad, Petőfi-u. 12.</p>	<p>Veszek arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbst ékszerárúház. Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.</p> <p>Modern konyhaberendezés eladó. Nagyvárad, Strada Moldova 27. szám.</p> <p>Eladó 5 kat. hold beültetett szőlő, 2 szoba konyha, télen is lakható urilakással, terrasszal, nemes fajú gyümölcsfakkal, bőséges gazdasági épületekkel, majoreggi farmmal, minden elfogadható árért eladó. — 2 kat. holdas nemesfajú szőlő, nagyértékű gyümölcsösökkel, modernül épített parkettás 3 szoba, hallos, fürdőszoba, kényelmes urilakással. Remek fekvés. Alagsószobával, csatornázva. Városi víz, villany, vincellérakás. — Kortemáros László ingatlanirodája. Nagyvárad, Pasteur-utca 13. Telefon 20—85.</p>
---	--

Különféle szavanként 3 lei

Keresztény
urinő lakás és ellátásra iskolás leányt elvállal. Nagyvárad, Str. Nicolae Zeiga 32. II. csengő

Uri családból
való iskolás lányokat, teljes ellátásra vállalkoz. Uferbachné, Nagyvárad, Str. Moise Neş No. 12.

Teljes
ellátást keresek V. gimnázista fiu részére, római katolikus családban, hol kisebb fiu gyermek korrepetálását is vállalja. Cim: Merk József, Sanib.

Keresztény
uricsalád elvállal iskolás lányokat teljes ellátásra, iskolához közel, külön szobával, jutányos áron. Özv. Horváth Lajosné, Nagyvárad, A. Muresanu 5.

Keresztény
uricsalád elvállal iskolásleányt vagy kisebb fiut teljes ellátásra. — Mártonffy, Nagyvárad, Str. Vlahuta 22.

Allást nyec szavanként 2 lei

Jobb mindenest
felvétetik szeptember elsejére. — Nagyvárad, Str. Dimitrie Cantemir 25. I. emelet 5.

Románul irni-olvasni tudó
nagyon erélyes, hozzászab uradalmi szolgálattal, béreagazdát keres a Ciuteleci gazdaság, Pl. Marghita, Jud. Bihor.

Házmasternek
gyermektelen házaspár felvétetik. Nagyvárad, Str. Moldoova 22.

Allást keres szavanként 1 lei

Teljesen
egyedül álló középkorú urinő, ki a háztartás minden ágához ért, valamint kertészetben is teljesen jártas, mint házvezetőnő állást keres. Betegek szakszerű gondozását is vállalja. Cim a kiadóban.